ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA BIOMEDICÍNSKÉHO INŽENÝRSTVÍ

Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

Možnosti využití Armády ČR při řešení mimořádných událostí na krajské úrovni

Possibilities of Using the Czech Armed Forces for Emergency Events at the Regional Level

Diplomová práce

Studijní program:	Fakulta biomedicínského inženýrství
Studijní obor:	Civilní nouzové plánování

Autor diplomové práce:	Bc. Josef Rufer
Vedoucí diplomové práce:	Ing. Vladimír Karaffa, CSc.

Kladno 2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení:	**Rufer**	Jméno:	**Josef**	Osobní číslo:	**434314**
Fakulta:	**Fakulta biomedicínského inženýrství**				
Garantující katedra:	**Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**				
Studijní program:	**Civilní nouzové plánování**				

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Možnosti využití Armády ČR při řešení mimořádných událostí na krajské úrovni

Název diplomové práce anglicky:

Possibilities of Using the Czech Armed Forces for Emergency Events at the Regional Level

Pokyny pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude problematika možností využití sil a prostředků Armády ČR pro posílení kapacit integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí a krizových situací na regionální úrovni. Teoretická část bude věnována popisu obecných východisek a základních pojmů v oblasti krizového řízení a relevantních kapacit a schopností Armády ČR. Budou popsány a analyzovány praktické případy nasazení Armády České republiky v krizových stavech v moderní historii České republiky. Praktická část bude věnována možným variantám nasazení Armády ČR na území konkrétního kraje, možnému zlepšení spolupráce mezi zástupci armády a představiteli kraje. K praktické části bude využita analýza SWOT. V závěrečné části budou navrženy možná řešení na optimalizaci využívání armády v rámci integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí a krizových situací.

Seznam doporučené literatury:

[1] KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Integrovaný záchranný systém a jeho složky, Ostrava: Ostravská univerzita, Lékařská fakulta, 2007, ISBN 978-80-7368-337-5
[2] BLAŽKOVÁ, Kateřina a kol., Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015, 323 s., ISBN 978-80-86466-62-0
[3] ŠTĚTINA, Jiří, Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách, Praha: Grada, 2014, ISBN 978-80-247-4578-7

Jméno a příjmení vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Vladimír Karaffa, CSc.

Jméno a příjmení konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **21.09.2020**
Platnost zadání diplomové práce: **18.09.2022**

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. MUDr. Jozef Rosina, Ph.D., MBA
děkan

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem Možnosti využití Armády ČR při řešení mimořádné události na krajské úrovni vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Kladně dne 08.08.2022

Bc. Josef Rufer

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Ing. Vladimíru Karaffovi, CSc. za jeho trpělivost, cenné rady a připomínky, které mě vedli ke zpracování této práce.

ABSTRAKT

Analýza schopností sil a prostředků Armády ČR při řešení MU na krajské úrovni je tématem této diplomové práce. Teoretická a popisná část se věnuje Armádě ČR v systému ochrany obyvatelstva, základním pojmům, legislativě a integrovanému záchrannému systému. Dále jsou v práci popsány vyčleněné síly a prostředky na záchranné a likvidační práce, historický vztah armády k ochraně obyvatelstva a také jsou popsány konkrétní situace z moderní historie během nichž byly síly a prostředky nasazeny. Poslední kapitola teoretické části se věnuje situaci, ze které tato práce vychází, a to konkrétně větrné smršti, která se 24. 6. 2021 prohnala částí jižní Moravy. Tato část práce je zpracována formou případové studie, jako metody kvalitativní analýzy, doplněnou o SWOT analýzu. Závěr analýzy je má potvrdit nebo vyvrátit, jestli je Armáda ČR schopna poskytovat pomoc při záchranných a likvidačních pracích v rámci integrovaného záchranného systému na místní úrovni za dodržení podmínky, že nebude narušeno plnění hlavních úkolů vyčleněných útvarů a zařízení v rámci systému obrany státu.

Klíčová slova

Armáda České republiky; integrovaný záchranný systém; záchranné a likvidační práce; mimořádná událost; tornádo.

ABSTRACT

This thesis deals with analysing the capabilities of the force and assets of the Czech Army during the emergency situation which is only restricted on a regional level by its range and ways of solving.

The theoretical part describes the basic terms and legislation as well as the Army of the Czech Republic and how it is incorporated into the civil protection system and integrated rescue system. It also describes the forces and means dedicated to be deployed for rescue operations and remediation, historical relation of the Czech Army to civil protection and specific situations from modern history where these forces and means of the Czech Army were deployed. The last chapter of the theoretical part is dedicated to the situation that occurred on July 24th 2021 in South Moravia Region during the extreme wind storm. The situation is analyzed as a case study using the SWOT analysis as a form of quantitative analysis.

The output of this analysis serves as a foundation not only for assessing the hypotheses given in the theoretical part, but also for confirming or disproving the capabilities of the Czech Army to provide assistance during rescue operations and redemediation as a part of the integrated rescue system on a regional level upon compliance with the condition, that the fulfillment of the main tasks of the dedicated units and facilities within the state defense system will not be disrupted.

Keywords

Czech Armed Forces; Integrated Rescue System; Rescue and Liquidation Works; Extraordinary Event; Tornado.

Obsah

1 Úvod 12

2 Cíle práce a hypotézy 13

3 ARMÁDA ČR V SYSTÉMU OCHRANY OBYVATELSTVA 14

3.1 Základní pojmy ve vztahu k ochraně obyvatelstva 14

3.1.1 Ochrana obyvatelstva 14

3.1.2 Mimořádná událost 16

3.1.3 Záchranné a likvidační práce 16

3.1.4 Krizová situace 16

3.2 Bezpečnostní systém ČR na krajské a místní úrovni 19

3.2.1 Integrovaný záchranný systém 20

3.2.2 Systém krizového řízení na krajské úrovni 21

3.2.3 Řízení integrovaného záchranného systému 24

3.3 Stručná historie vývoje vztahu armády k ochraně obyvatelstva 25

3.3.1 Období do roku 1989 25

3.3.2 Období po roce 1990 26

3.4 Příklady nasazení Armády ČR ve prospěch IZS v moderní historii .. 27

3.5 Právní a strategický rámec pro využití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím 31

3.6 Síly a prostředky Armády ČR vyčleněné ve prospěch IZS 33

3.6.1 Zásady vyžadování sil a prostředků AČR pro provádění záchranných a likvidačních prací 33

3.6.2 Vybraná pravidla nasazení AČR k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy podle Směrnice NGŠ AČR 34

3.7 Vybrané možnosti AČR pro poskytování pomoci při záchranných pracích a k likvidaci následků pohromy 37
4 METODIKA ŘEŠENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE 40
5 PŘÍPADOVÁ STUDIE – „TORNÁDO 2021“ 43
5.1 Výchozí situace 43
5.1.1 Podmínky činnosti IZS v Jihomoravském kraji 44
5.1.2 Útvary a zařízení Armády ČR dislokované v Jihomoravském kraji 45
5.2 Záchranné a vyprošťovací práce při větrné smršti „Tornádo 2021“ ... 46
5.2.1 Zásah základních složek IZS 46
5.2.2 Činnost krizového štábu Jihomoravského kraje 48
5.2.3 Činnost SaP Armády ČR 48
5.3 Analýza SWOT 53
5.3.1 Silné stránky 53
Zdravotnické zabezpečení 56
5.3.2 Slabé stránky 57
Absence jednotek Aktivních záloh 59
Vzdálenost vyslaných odřadů 59
5.3.3 Příležitosti 60
Spolupráce s jednotkami IZS a dalšími zainteresovanými orgány 60
Aktivace odřadů 60
Likvidační a záchranné práce 61
Praktické zkušenosti pro velitelský prvek (plánování apod.) 61
Zdravotnický prvek 62

Sociální média ... 62
5.3.4 Hrozby ... 63
Plnění hlavních úkoly Armády ČR ... 63
Využití více stejných odřadů u jedné MU ... 64
Zdravotní problémy spojené s nasazením ... 64
Použití vojáků k pracím nesouvisejícím s mimořádnou událostí ... 65
5.4 Dílčí závěr ... 67
5.4.1 Výsledky SWOT analýzy ... 67
5.4.2 Hypotézy ... 68
6 Diskuze ... 71
6.1 Obecně ... 71
6.2 Návrhy řešení situace ... 72
6.2.1 Rovnoměrná dislokace útvarů na celém území ČR ... 72
6.2.2 Přesuny vojenských kolon ... 73
6.2.3 Vytvoření ženijního – záchranného praporu ... 73
6.2.4 Zkrácení doby aktivace jednotek Aktivních záloh ... 75
6.2.5 Kompatibilní spojovací prostředky ... 75
7 Závěr ... 77
8 Seznam použitých zkratek ... 78
9 Seznam použité literatury ... 80
10 Seznam použitých obrázků ... 87
11 Seznam použitých tabulek ... 88
12 Přílohy ... 89

1 ÚVOD

Vojákem z povolání jsem od roku 2004 a během služby jsem byl několikrát povolán na řešení mimořádné události (MU), která si svým rozsahem vyžádala nasazení sil a prostředků armády ČR. Ne vždy vyslání jednotek probíhalo hladce a bez časových prodlev a stávalo se, že pomoc nebyla vyžádána, i když byla armáda tzv. za rohem a měla dostatečné prostředky na řešení situace. Samotného mě zajímalo, co předchází vyslání jednotek AČR na řešení krizových situací nevojenského charakteru a v případě, že jsou s nasazením SaP spojené překážky, zda jsou navrhována opatření pro zlepšení situace.

Diplomová práce na téma „Možnosti využití Armády ČR na řešení mimořádných událostí na úrovni kraje“ bude zaměřena to, jak jsou schopnosti sil a prostředků AČR využívány při řešení MU na krajské úrovni, případně jestli lze armádu využívat častěji. Výchozí situací bude MU, která se stala 24. 6. 2021, kdy se částí jižní Moravy prohnala větrná smršť, která za sebou zanechala 6 mrtvých, mnoho zraněných a přes tisíc poškozených staveb. Tato událost byla pozorně sledována širokou veřejností, a i když vojáci zůstali na místě události ze všech složek nejdéle, byla slýchána kritika za nedostatečné nasazení.

Dalším úkolem diplomové práce bude provést analýzu nasazení SaP armády, definovat výhody a nevýhody vyplívající z vyslání armády na řešení MU a pomocí analýzy SWOT konkretizovat silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby. Na základě výsledků z provedené analýzy budou navrhnuta opatření na řešení případných nedostatků.

2 CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

Diplomová práce bude věnována možnostem využití Armády ČR při řešení MU na krajské úrovni. Práce bude vycházet z MU, která se stala 24. 6. 2021, kdy se několika obcemi na Jižní Moravě prohnala větrná smršť a zanechala za sebou nejen obrovské materiální ztráty, ale vyžádala si přes 200 zraněných a 6 mrtvých.

V průběhu své moderní historie byla Armáda ČR vysílána na MU mnohokrát, ale ne vždy byly její síly a prostředky využity v místě zásahu efektivně. Zejména po zrušení záchranných útvarů se museli konkretizovat úkoly, které jednotky budou vysílány a jaké úkoly bude armády plnit v průběhu záchranných a likvidačních pracích. Cílem této práce je na konkrétní události analyzovat nasazení Armády ČR a v případě, že budou zjištěny nedostatky s vysláním SaP, jejich činností v místě zásahu nebo nedostatečnou koordinací mezi armádou a vyžadující složkou budou navržena řešení ke zlepšení situace.

Stanovené hypotézy:

1) Síly a prostředky Armády ČR, jejich aktivace a dojezd do místa MU probíhá bez časových prodlev.
2) Síly a prostředky Armády ČR jsou důležitou a efektivní silou v případě vyslání na záchranné a likvidační práce.
3) Plnění hlavních úkolů Armády ČR nebude ohroženo v případě, že její SaP budou vyslány na plnění úkolů ve prospěch IZS.

3 ARMÁDA ČR V SYSTÉMU OCHRANY OBYVATELSTVA

Česká republika (ČR) k zajišťování své bezpečnosti vytváří ozbrojené síly, které se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. [1, § 3]. Přestože hlavním velitelem ozbrojených sil ČR je prezident republiky, jejich bezprostředním řízením je podle zákona č. 2/1969 Sb. (tzv. kompetenční zákon) pověřen ministr obrany, do jehož působnosti patří i Vojenská policie a Vojenské zpravodajství.

V duchu zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR je základním úkolem AČR připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Zákon pro AČR stanoví i řadu dalších úkolů, mezi něž patří i pomoc při záchranných pracích způsobených pohromami nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků mimořádných událostí. Kromě to toho je AČR předurčena i k plnění humanitárních úkolů civilní obrany. [1, § 14]. Tyto úkoly většinou plní v součinnosti s ostatními ozbrojenými a záchrannými sbory a službami, zpravidla v rámci integrovaného záchranného systému (IZS).

3.1 Základní pojmy ve vztahu k ochraně obyvatelstva

3.1.1 Ochrana obyvatelstva

Termín „ochrana obyvatelstva“ se začal používat jako souhrnný pojem zahrnující „civilní ochranu“ a „civilní obranu“. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému definuje ochranu obyvatelstva jako *„Plnění úkolů v oblasti plánování, organizování a výkonu činností za účelem předcházení vzniku, zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové situace*

a jejich řešení; ochranou obyvatelstva je dále plnění úkolů civilní obrany (viz. Ženevské úmluvy z 12. srpna 1949)“

Civilní ochrana znamená provádění činností dotčených organizací za účelem odvrácení nebo minimalizace negativních dopadů vlivem mimořádných událostí na životy a zdraví obyvatel. Za válečného stavu se stává civilní ochrana součástí obrany státu. Při plnění těchto úkolů se zabezpečují i humanitární úkoly, které jsou uvedeny v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám o ochraně civilních obětí v průběhu ozbrojených konfliktů. [2]. Přitom se často používá i tradiční pojem „civilní obrana“, jak je to zřejmé z obrázku 1.

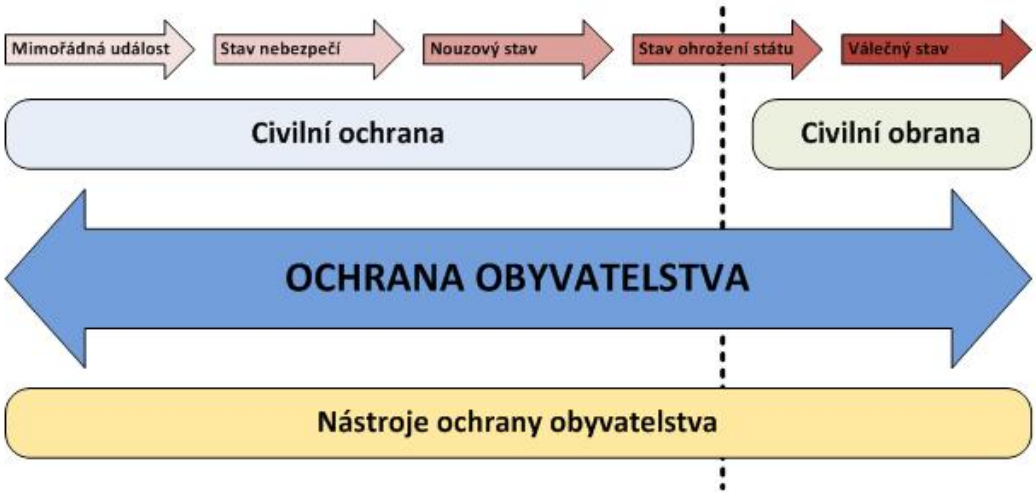

Obrázek 1: Struktura systému ochrany obyvatelstva. Zdroj: HZS ČR [1]

Podle §7 zákona č. 239/2000 Sb., plní koordinační roli v oblasti ochrany obyvatelstva Ministerstvo vnitra. Na plnění úkolů ochrany obyvatelstva se podílí i řada orgánů veřejné správy, právnických a podnikajících osob, dalších orgánů a také občanů. Ochranu obyvatelstva je tedy možné definovat jako jakousi „multiresortní“ disciplínu pro všechny dotčené orgány při ochraně životů, zdraví, majetku a životního prostředí, a to za dodržování platných předpisů. [3]

3.1.2 Mimořádná událost

Podle zákona 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je definována MU jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a taká havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžaduje provedení záchranných a likvidačních prací. Na tyto situace se připravují složky integrovaného záchranného systému.

3.1.3 Záchranné a likvidační práce

Řešení následků mimořádných událostí a krizových situací je spojeno s řadou opatření, pro které se vžilo slovní spojení „záchranné a likvidační práce“. Obsah těchto pojmů je stanoven v §2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Pro účely tohoto zákona, ale i praxi v rámci krizového řízení se rozumí:

- *„**záchrannými pracemi** činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin;“*
- *„**likvidačními pracemi** činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.“ [4]*

Na provádění záchranných a likvidačních prací (ZaLP) se připravují především složky IZS a rovněž, v případě nezbytností, i vyčleněné síly a prostředky (SaP) Armády ČR.

3.1.4 Krizová situace

Pojem „krizová situace“ je běžnou součástí jazyka a používá se v řadě situací. Krizová situace v duchu zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení je MU,

kterou již nelze zvládnout běžnými silami a je nutné vyhlásit některý z krizových stavů:

- stav nebezpečí;
- nouzový stav;
- stav ohrožení státu;
- válečný stav. [5]

Krizové situace je možné dělit na dvě skupiny, a to na krizové situace vojenského a nevojenského charakteru:

- Mezi **krizové situace vojenského charakteru**, které mohou mít vztah k ochraně obyvatelstva, patří zejména napadení teritoria ČR cizí mocností nebo záškodnické útoky cizím státem na území ČR. [6]
- **Krizové situace nevojenského charakteru** mohou vznikat důsledkem širokého spektra bezpečnostních hrozeb. Příkladem jsou hrozby, identifikované Analýzou hrozeb pro ČR, která byla v roce 2015 zpracována v gesci Ministerstva vnitra [7], která vychází z obvyklého dělení hrozeb na naturogenní (způsobené přírodními vlivy) a antropogenní (způsobené lidskou činností), jak je to uvedeno v tabulce 1.

Tabulka 1: Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem. Zdroj: Analýza hrozeb pro ČR (upravené)

Kategorie nebezpečí		*Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem*
Naturogenní	**Abiotické**	Dlouhodobé sucho
		Extrémně vysoké teploty
		Přívalová povodeň
		Vydatné srážky
		Extrémní vítr
		Povodeň
	Biotické	Epidemie – hromadné nákazy osob
		Epifytie – hromadné nákazy polních kultur
		Epizootie – hromadné nákazy zvířat
Antropogenní	**Technogenní**	Narušení dodávek potravin velkého rozsahu
		Narušení funkčnosti významných systémů elektronických komunikací
		Narušení bezpečnosti informací kritické informační infrastruktury
		Únik nebezpečné chemické látky ze stacionárního zařízení
		Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu
		Narušení dodávek plynu velkého rozsahu
		Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu
		Radiační havárie
		Narušení dodávek elektrické energie velkého rozsahu
	Sociogenní	Migrační vlny velkého rozsahu
		Narušování zákonnosti velkého rozsahu (včetně terorismu)

Specifickou situací je MU v zahraničí, na jejíž řešení se podílí i Česká republika vysláním záchranných týmů, policejních složek humanitárních pracovníků nebo zasláním humanitární pomoci k ochraně lidských životů a jejich zdraví. [6]. Na řešení těchto krizových situací se mohou podílet i vyčleněné síly a prostředky Armády ČR.

3.2 Bezpečnostní systém ČR na krajské a místní úrovni

Státní správa je součástí veřejné správy (viz. obrázek 2). Státní správu vykonávají orgány státní správy, které jsou zřizovány na základě ústavy, ústavních zákonů a zákonů.

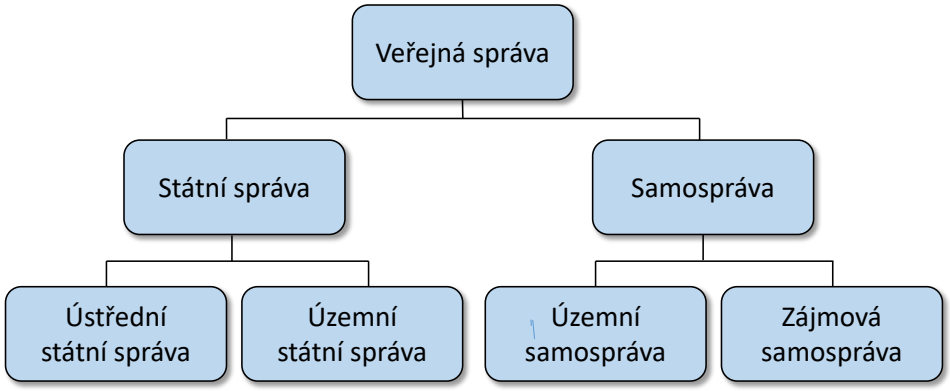

Obrázek 2: Funkční struktura veřejné správy v ČR. Zdroj: vlastní

Mezi orgány státní správy patří:

- ústřední orgány statní správy;
- územní orgány státní správy s místní působností;
- ostatní orgány a subjekty oprávněné k výkonu veřejné správy, jimž stát veřejnou moc deleguje nebo propůjčuje.

Územní samospráva je teritoriálně vymezený funkční celek, kterým je zákonem svěřena možnost rozhodovat o svých záležitostech. Příkladem územní samosprávy v ČR jsou obce jako základní územní samosprávné celky a kraje jako vyšší územní samosprávné celky. Jejich právo na samosprávu je zakotveno zejména v Ústavě ČR, v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích, a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích. V ČR existují dvě úrovně územní samosprávy:

- **obce,** jako základní územně samosprávné celky. Některé obce mají status obcí s rozšířenou působností (OPR), které jsou v oblasti některých působností mezičlánkem mezi krajskými úřady a ostatními obecními úřady;
- **kraje**, jako vyšší územně samosprávné celky. V ČR existuje 14 krajů, přičemž charakter kraje má i hlavní město Praha. Územně je jejich působnost omezena na území kraje.

3.2.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém není organizací v pravém slova smyslu, nespadá pod žádné ministerstvo, nemá svůj rozpočet ani centrální řízení je přesto zakotvena v zákoně o IZS č. 239/2000 Sb. Velmi zjednodušeně lze tvrdit, že se jedná o soubor pravidel a dohod v průběhu spolupráce záchranných a bezpečnostních sborů, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob a dalších dotčených organizací v průběhu MU. Systém vznikl proto, aby si všem zúčastněným složkám při společném zásahu konkretizoval úkoly a pomáhal složkám pracovat co nejefektivněji. [10]

Existenci, úkoly a činnost IZS vymezuje zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému jako *„koordinovaný postup složek při jeho přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.“*

Podle § č. 4 zákona 239/2000 Sb., je IZS rozdělen na základní a ostatní složky:

Mezi základní složky IZS paří:

- Hasičský záchranný sbor České republiky;
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany;
- poskytovatelé záchranné služby;
- Policie České republiky.

Mezi ostatní složky IZS patří:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil;
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory;
- ostatní záchranné sbory;
- orgány ochrany veřejného zdraví;
- havarijní, pohotovostní odborné a jiné služby;
- zařízení civilní ochrany;
- neziskové organizace;
- sdružení občanů, které lze využít k ZaLP;
- v době KS se ostatními složkami IZS stávají i poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří zřizují urgentní příjem.

Ostatní složky IZS poskytují pomoc při záchranných a likvidačních pracích na základě uzavřené dohody o plánované pomoci na vyžádání.

3.2.2 Systém krizového řízení na krajské úrovni

Krajské úřady (včetně Magistrátu hlavního města Prahy) plní řadu úkolů k zajištění bezpečnosti, a to jak v oblasti obrany, tak i krizového řízení. V oblasti řešení mimořádných událostí a krizových situací plní, mimo jiné, i následující úkoly [11]:

- řídí opatření k vytvoření nezbytných podmínek pro zajištění životních potřeb obyvatel postižených mimořádnou událostí a řídí jejich evakuaci, pokud je to nezbytné;
- usměrňují IZS na úrovni kraje a zpracovávají poplachový plán IZS kraje;
- organizují součinnost v oblasti krizového řízení mezi obecními úřady a dalšími správními úřady kraje a poskytují jim metodickou pomoc;

- zajišťují koordinaci činností při řešení krizových situací, podílí se na koordinaci záchranných a likvidačních prací při řešení mimořádných událostí vzniklých na území kraje;
- podílí se na přípravě a realizaci regulačních opatření;
- plní další úkoly vyplývající ze zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.

Za řízení krajského úřadu, stejně jako i za koordinaci zajišťování bezpečnosti na území kraje je zodpovědný hejtman. Pro efektivní řízení systému bezpečnosti hejtman využívá své poradní a pracovní orgány, zejména Bezpečnostní radu kraje a Krizový štáb kraje, jejichž působnost a složení jsou ujednoceny nařízením vlády č. 462/2000 Sb.

Krizový štáb kraje

Krizový štáb (KŠ) kraje projednává možnost řešení krizové situace a navrhuje hejtmanovi přijetí odpovídajících opatření k prevenci nebo řešení následků MU nebo krizové situace. Podle § 12 Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., je krizový štáb kraje svoláván hejtmanem, pokud:

- *„je vyhlášen krizový stav pro celé území státu…;*
- *je vyhlášen stav nebezpečí pro celé území kraje…nebo jeho část;*
- *jej použije ke koordinaci záchranných a likvidačních prací;*
- *je k tomu vyzván Ministrem vnitra…;*
- *jde o úkol provádění při provádění cvičení orgánů krizového řízení nebo cvičení složek integrovaného záchranného systému;*
- *je tento postup nezbytný pro řešení mimořádné události a není splněna některá z výše popsaných podmínek.“* [8]

Hejtman, podle konkrétní situace, stanovuje složení, obsah jednání, čas a místo setkání členů krizového štábu kraje. Jedním z možných příkladů

je krizový štáb Jihomoravského kraje (JMK), jenž je organizován důsledně v duchu ustanovení zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a nařízení vlády č. 462/2000 Sb. Předsedou KŠ JMK je hejtman JMK, tajemníkem je zpravidla tajemník KŠ JMK. Členy KŠ JMK podle statutu KŠ JMK jsou:

- vedoucí stále pracovní směny KŠ JMK;
- vedoucí směn (zpravidla denní a noční) KŠ JMK;
- určení zaměstnanci krajského úřadu JMK;
- zástupce HZS JMK;
- zástupce Krajského ředitelství JMK Policie ČR;
- zástupce záchranné zdravotnické služby JMK;
- zástupce Krajského vojenského velitelství;
- zástupce pro hospodářská opatření pro krizové stavy;
- zástupce Panelu nestátních neziskových organizací JMK;
- další přizvaní odborníci s ohledem na druh MU nebo krizové situace. [12, str. 3]

Krizový štáb zpravidla projednává:

- jak se MU vyvíjí a jaké budou dopady;
- působnost základních složek IZS;
- jaká opatření na ochranu obyvatel byla přijata a jejich účinnost;
- jaké jsou možnosti řešení MU;
- možné způsoby, jak zabezpečit prostředky ke zvládnutí situace;
- návrhy na řešení předsedy krizového štábu;
- jaké informace a jakou formou budou předány hromadným sdělovacím prostředkům;
- jaké škody byly způsobeny na veřejném majetku, včetně finančních dopadů;

- návrhy na krizová opatření nebo žádosti starosty obce o vyhlášení stavu nebezpečí. [9, str. 4-5]

3.2.3 Řízení integrovaného záchranného systému

Podle § 7 zákona č. 239/2000 Sb. je za usměrňování IZS zodpovědné Ministerstvo vnitra, které v této oblasti zabezpečuje ústřední koordinaci ZaLP a sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a podnikajících fyzických osob. Jeho úkoly a rozhodující část úkolů krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností na úseku IZS plní Hasičský záchranný sbor ČR (HZS ČR), který je organizační složkou státu a orgánem státní správy. Na úrovni Ministerstva vnitra je jeho orgánem Generální ředitelství HZS ČR, na úrovni kraje, pak krajské ředitelství HZS.

Při řízení složek IZS v době přípravy a zajišťování provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva sehrávají orgány kraje, zejména krajské Krajský úřady (a Magistrát hlavního města Prahy), jejichž povinností je usměrňování IZS na úrovni kraje. Krajské úřady v této oblasti rovněž organizují součinnost mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a dalšími správními úřady a obcemi v kraji a rovněž sjednocují postupy obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a územních správních úřadů s krajskou působností v oblasti ochrany obyvatelstva. Krajské úřady jsou povinné koordinovat záchranné a likvidační práce a úkoly při provádění záchranných a likvidačních prací stanovené Ministerstvem vnitra.

Specifickou funkci při řízení IZS plní hejtman (primátor hlavního města Prahy). Organizuje IZS na úrovni kraje, koordinuje a kontroluje přípravu na mimořádné události prováděnou orgány kraje, územními správními úřady s krajskou působností, právnickými a fyzickými osobami a rovněž koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení MU vzniklé na území kraje, podle

podmínek stanovených § 11 zákona o IZS. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může hejtman použít krizový štáb kraje.

Podobnou funkci může plnit i starosta obce s rozšířenou působností, který koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení MU vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může starosta obce s rozšířenou působností rovněž použít krizový štáb své obce.

Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek IZS a v prostoru předpokládaných účinků MU a řízení součinnosti těchto složek (včetně vyčleněných sil a prostředků Armády ČR) provádí velitel zásahu. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení.

3.3 Stručná historie vývoje vztahu armády k ochraně obyvatelstva

3.3.1 Období do roku 1989

Řešení ochrany obyvatelstva, jak jej dnes chápeme, lze v počátcích zaznamenat už od samotného vzniku samostatného Československa. Nejprve se jednalo jen o snahu ochránit velká města s průmyslovými podniky, které byly významné pro obranu státu proti leteckému napadení. [13]

Změněnou podobu systém ochrany obyvatelstva zaznamenal za Protektorátu Čechy a Morava přešla pod protektorátní policii, která měla zabezpečovat součinnost požárních jednotek, Červeného kříže a dalších zainteresovaných složek. Od července 1941 byly všechny složky včetně ochrany obyvatelstva převedeny pod říšský Luftschutz. [14]

Ukončení 2. světové války přineslo jakousi euforii, která v konečném důsledku znamenala likvidaci krytů civilní ochrany. S obnovou staveb civilní obrany se začalo v roce 1948 a zejména v padesátých létech minulého století, kdy civilní obrana byla zaměřena především na ochranu obyvatelstva a infrastruktury státu proti účinkům zbraní hromadného ničení, především pak jaderným zbraním. [15] Přijetím doktríny Varšavského bloku byla dnem 1. ledna 1976 převedena civilní obrana z ministerstva vnitra pod ministerstvo obrany, s úkolem vytvořit podmínky pro plné zabezpečení úkolů v období branné pohotovosti státu. [14, str. 39]

3.3.2 Období po roce 1990

Rozpad východního bloku a politické změny v zemích bývalých sovětských satelitů znamenal transformaci civilní obrany s cílem modernizovat celý systém, a to nejen se zaměřením na hrozby vojenského charakteru, ale i na nevojenské hrozby. [16]

Štáby civilní ochrany okresů a měst byly zrušeny ke 31. prosinci 1993, kdy vešlo v platnost usnesení vlády č. 660, ve kterém bylo zároveň zrušeno zapojení vojáků do ochrany obyvatelstva a došlo ke zcivilnění celého systému. Zároveň se zákonem č. 548/1992 Sb., změnil název z civilní obrany na civilní ochranu. V roce 1994 byly převedeny záchranné útvary z podřízenosti generálního štábu AČR pod Hlavní úřad civilní ochrany.[16], [14], [17]

Přijetím zákonů č. 238/2000 Sb., o HZS ČR, č. 239/2000 Sb., o IZS a č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení se od 1. 1. 2001 Ministerstvo vnitra stalo hlavním garantem v oblasti civilní ochrany obyvatelstva a koordinátorem všech resortů zainteresovaných v oblasti ochrany před škodami způsobené přírodními a antropogenními haváriemi. [10] Ministerstvo obrany si však ve své podřízenosti dočasně zachovalo 6 záchranných útvarů (Bučovice, Jindřichův Hradec, Rakovník, Kutná Hora a Olomouc, Hlučín). Záchranné útvary Armády ČR byly postupně zredukovány, jen 157. záchranný prapor v Hlučíně byl dnem

1. ledna 2009 předán Hasičskému záchrannému sboru ČR. [18]. Specializované síly pro plnění úkolů civilní obrany byly v AČR po roce 2009 zachovány na úrovni dvou záchranných praporů 71. ženijní brigády v Rakovníku a Olomouci a po roce 2013 jen na úrovni dvou samostatných záchranných rot ve struktuře ženijních praporů v Bechyni a Olomouci. Schopnosti AČR a jeho ženijního vojska a záchranných praporů vzhledem k nízkým počtům specialistů v oblasti ochrany obyvatelstva neustále klesaly, což je průvodním jevem vývoje až do současnosti. Platí to zejména o vojenském personálu, ale zejména o technických a materiálních podmínkách jejich činnosti.

Je ale nutno zdůraznit, že pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva silami AČR nejsou určeny jen specializované záchranné jednotky či jednotky ženijního vojska. Přechodem AČR na plně profesionalizovanou armádu se vytvořily podmínky pro výcvik vojsk pro všechny typy vojenských operací, včetně operací spojených se záchrannými a vyprošťovacími pracemi a humanitárními úkoly, do nichž se zapojila vojska prakticky všech odborností AČR. Svědčí o tom i zkušeností z nasazení sil a prostředků (SaP) v relativně nedávné době.

3.4 Příklady nasazení Armády ČR ve prospěch IZS v moderní historii

V moderní historii ČR byla armáda a její SaP na záchranné a likvidační práce spojené se vznikem MU nasazena vícekrát. Nejčastěji se jednalo o likvidaci následků po povodních, ale i na výpomoc Policii ČR s ochranou okolí vybuchlého muničního skladu ve Vrběticích, s posílením policejních hlídek při lockdownu v roce 2021 nebo v průběhu pandemie COVOD-19 v letech 2020 až 2022. Armáda ČR a její SaP se snažila být vždy spolehlivým a důležitým partnerem nejen pro základní složky IZS, ale i pro všechny zapojené subjekty. Tato kapitola bude věnována vybraným situacím, během kterých armáda pomáhala s řešením MU a odstraňováním následků.

Povodně 2009

Bleskové povodně, které se prohnaly ČR v roce 2009 se zařadily mezi třetí nejničivější povodně v moderní historii. Na Moravě a v jižních Čechách si povodně vyžádaly 13 obětí. Armáda ČR vyslala, v období od 26. června do 29. srpna, 8020 vojáků a 2047 kusů techniky. S likvidací povodní pomáhali v Moravskoslezském kraji, Olomouckém kraji, Libereckém kraji a v Jihočeském kraji. [19], [20]

Povodně 2013

Další nasazení Armády ČR na povodně proběhlo už v roce 2013, kdy povodně zasáhly celkově 10 krajů, největší škody povodeň napáchala v Jihočeském kraji, Plzeňském kraji, Středočeském kraji, Ústeckém kraji, Libereckém kraji, Královehradeckém kraji a v Praze. Zejména na odstraňování škod bylo vysláno přes 10000 vojáků a 2000 kusů techniky. [21], [22]

Vrbětice

Od 15. 12. 2014 do 5. 2. 2016 střežili vojáci okolí Vrbětic, kde došlo 16. 10. a 3. 12. 2014 k výbuchu muničních skladů a hrozilo, že se v okolí může nacházet nevybuchlá munice nebo zbraně. Pro zajištění perimetru byla zřízena jak pevná, tak mobilní stanoviště, pro která byla využita vozidla Iveco a Pandur. Celkově se na tomto úkolu podílelo 6350 vojáků, kteří zajišťovali ostrahu, podíleli se na sanaci pozemků, odváželi nevybuchlou munici a prováděli pyrotechnické prohlídky v nejbližším okolí muničního skladu. Jednalo se o nejdelší nasazení VZP ve prospěch Policie ČR. [23], [24]

Ptačí chřipka

Ptačí chřipka, která se v lednu 2017 objevila na Moravě, Táborsku a Strakonicku představovala úkol pro Vojenský veterinární ústav z Hlučína. I když se jednalo o chřipku typu H5, která není nebezpečná pro člověka představovala vysoké riziko pro ptactvo. Veterinární lékař s řidičem byli

nasazeni v Moravském Krumlově, kde plnili úkoly pro Statní veterinární správu. [25], [26]

Africký mor prasat

V roce 2017 byl Vojenský veterinární ústav z Hlučína vyslán na likvidaci Afrického moru prasat, který představuje vysoké riziko, zejména proto, že proti němu není účinná vakcína. Na tuto událost byli vysláni dva veterinární lékaři, technik a řidič, kteří prováděli pitvy a odběry vzorků z uhynulých zvířat. [26]

COVID 19

Bezmála 15 tisíc vojáků s technikou bylo nasazeno v letech 2020 až 2022 v souvislosti s pandemií COVID-19 a představovalo tak nejkomplexnější nasazení Armády ČR v moderní historii.

Nejkomplexnější nasazení představovalo vysílání vojáků v souvislosti s řešením pandemie COVID-19. Od okamžiku, kdy se u nás začala šířit pandemie COVID-19 byla armáda nasazena mnohokrát a na operaci se podílelo bezmála 15 tisíc vojáků s technikou, někteří byli nasazeni na více úkolů. [28]

- operace „HRANICE PODPORA IZS“: kontrola na hraničních přechodech;
- MOBILNÍ ODBĚROVÉ TÝMY: hromadné odběry vzorků k testování;
- CALL CENTRA: podpora KHS s trasováním;
- ZAPOJENÍ ODBORU BIOLOGICKÉ OCHRANY TĚCHONÍN: odborná pomoc v civilních zdravotnických a sociálních zařízeních;
- operace „KOMUNIKACE“: komunikace a včasné informování o působení armády;
- operace „LITOVEL“: nasazení Vojenské Policie a vojenské lékařské ambulantní péče v obcích Litovel a Uničov;
- operace „OKO“: dočasná ochrana hranic ve smíšených hlídkách s PČR;

- operace „KOMPLEXNÍ PODPORA“: logistická podpora jednotkám AČR a IZS;
- operace „TRIAGE I. a II.“: posílení odběrových míst, třídění pacientů ve vojenských nemocnicích a provádění odběrů;
- operace „ASISTENCE I. a II.“: asistence vojáků v krajských sociálních zařízeních;
- operace „CHYTRÁ KARANTÉNA“: vytvoření mezirezortního místa velení, centrálního řídícího týmu a podpora Ministerstvu zdravotnictví;
- operace „VOLBY“: zabezpečení zvláštního způsobu voleb;
- operace „POLNÍ ZÁLOŽNÍ ZDRAVOTNICKÉ ZAŘÍZENÍ“: výstavba záložního zdravotnického zařízení;
- operace „CLS“: pomocné práce ve zdravotnictví;
- operace „LOCKDOWN“: posílení PČR při kontrole omezení pohybu občanů;
- operace „VAKCINACE“: vybudování Národního očkovacího centra. [29]

Z výše vypsaných úkolů, které armáda musela zabezpečit je patrné, že s některými úkoly neměli vojáci žádné zkušenosti a museli reagovat flexibilně. Například nasazení v nemocnicích a sociálních zařízeních kde pomáhali s dlouhodobě nemocnými a museli se také vypořádat s každodenními situacemi kdy jim pacienti umírali prakticky pod rukama, představovala pro vojáky jak fyzickou, tak psychickou zátěž. Pro armádu se jednalo o masivní nasazení, ze kterého si vojáci přinesli nové zkušenosti a podle zpětných vazeb z míst kde byli nasazeni splnili své úkoly se ctí. Nasazení na řešení pandemie COVID-19 by si zasloužilo zpracování samostatné diplomové práce.

3.5 Právní a strategický rámec pro využití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím

Armáda ČR, jako součást organizační složky státu může plnit jen ty úkoly a jen v tom rozsahu, které jsou explicitně stanovené příslušným právním předpisem. To platí i pro využití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím jak v rámci IZS, tak i při samostatném plnění úkolů v operacích nevojenského charakteru. Zvlášť je důležité stanovení pravomoci k udělení souhlasu s nasazení SaP Armády ČR.

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ukládá jako hlavní úkol ozbrojeným silám připravovat se na obranu ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Hlavním pilířem ozbrojených sil je Armáda ČR a mezi další její úkoly patří podle § 14, odst. 1, písm. c *„záchranné a likvidační práce při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy.“* Síly a prostředky Armády ČR lze dále použít podle § 14, odst. 1, písm. k pro plnění humanitárních úkolů civilní obrany.

Použití Armády ČR k záchranným a likvidačním pracím definuje § 15 jako *„dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod vedením příslušného velitele…pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami.“*

O způsobu povolání, počtech vojáků a úkolech, které budou plnit rozhoduje podle § 14, odst. 3 vláda svým nařízením. Podle § 16, odst. 2 na návrh ministra vnitra rozhodne vláda o nasazení Armády ČR, pokud je v ohrožení značná část území České republiky. Hejtmani krajů nebo starostové obcí na jejichž území došlo k MU mohou žádat o vyslání SaP AČR přímo náčelníka Generálního štábu AČR, který rozhodne o vyslání potřebných jednotek. [30, §16]

Pokud hrozí nebezpečí z prodlení je možné si, SaP AČR pro použití na záchranné práce, vyžádat cestou velitele zásahu přímo u velitele útvaru nebo vojenského zařízení, které se nachází nejblíže místu MU, ti o svém rozhodnutí bez prodlevy informují NGŠ AČR. [30, §16]

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému řadí síly a prostředky ozbrojených sil v § 4, odst. 2 do ostatních složek IZS, které jsou určeny pro záchranné a likvidační práce. Velitelem nasazených jednotek v místě zásahu je podle § 19, odst. 1 velitel zásahu, kterým je zpravidla příslušník HZS, pokud jim podle zvláštního právního předpisu není určen jiný příslušník.

Směrnice náčelníka Generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky (dále jen Směrnice NGŠ AČR) se vojáci vysílají na záchranné a likvidační práce, k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany nebo k řešení jiných závažných situací, které mohou ohrožovat lidské zdraví, životy, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí na základě uzavřené dohody o plánované pomoci na vyžádání. Tato rámcová dohoda je uzavírána mezi GŠ AČR a MV-GŘ HZS ČR. [31, str. 25]

Příslušníky Aktivních záloh je možné vyslat na záchranné práce při MU nebo jiných nebezpečných situacích, které ohrožují životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, a to pouze s jejich souhlasem a nejdéle na 30 dnů. [31, str. 18]

Podle **Obranné strategie České republiky** mohou *„ozbrojené síly České republiky podpořit civilní orgány na území státu v rámci integrovaného záchranného systému, a to zejména při zvládnutí následků rozsáhlých živelních pohrom, průmyslových nebo ekologických havárií. Pro tyto úkoly jsou síly vyčleňovány v nezbytném rozsahu a v závislosti na jejich dostupnosti.“* [32, str. 13]

Obranná strategie ČR tedy počítá s nasazením SaP AČR jak na MU rozsáhlého charakteru, která postihne značné území ČR, tak i na místní úrovni v rámci IZS.

Koncepce výstavby Armády České republiky 2030. V koncepci specifikováno, že složky AČR budou i v budoucnu podporovat složky IZS při řešení MU na území ČR jako jsou živelní pohromy, průmyslové havárie a pandemie. V případě pandemie bude nezbytné neustále rozvíjet schopnosti SaP v oblasti biologické ochrany. [33, str. 9]

Jakmile bude u teritoriálních sil dosaženo plných stavů a budou zachovány hlavní úkoly a schopnosti aktivních záloh, budou se tyto síly podílet na podpoře IZS při krizových situacích nevojenského charakteru. [33, str. 26]

3.6 Síly a prostředky Armády ČR vyčleněné ve prospěch IZS

3.6.1 Zásady vyžadování sil a prostředků AČR pro provádění záchranných a likvidačních prací

Pravomoci k vyžadování SaP AČR pro provádění záchranných a likvidačních prací jsou v duchu výše uvedených právních předpisů rozpracovány v dalších řídítcích dokumentech, zejména v Ústředním poplachovém plánu IZS (ÚPP IZS), který se zpracovává v souladu s § 7 zákona č. 239/2000 Sb., na úrovni Ministerstva vnitra a ve Směrnici NGŠ AČR. Podle platných zásad mohou SaP AČR vyžadovat tyto osoby a organizace:

- hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě, u Náčelníka Generálního štábu AČR (NGŠ AČR);
- hejtmani krajů a starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, hrozí-li nebezpečí z prodlení, u velitele vojenského útvaru nebo u náčelníka vojenského zařízení, které je nejblíže místu pohromy;

- Ministerstvo vnitra cestou Operačního a informačního střediska (OPIS) Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR;
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS cestou OPIS IZS kraje;
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech cestou místně příslušného OPIS IZS;
- HZS kraje, krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra v případě ostatní pomoci. [34, str. 11]

Je rovněž nutné zmínit, že:

- síly a prostředky vojenských útvarů a zařízení vyčleněné do ostatních složek IZS jsou v souladu s příslušnými poplachovými a havarijními plány vyžadovány u Společného operačního centra Velitelství pro operace AČR (VelOper) cestou OPIS MV-GŘ HZS ČR.
- V případě nutnosti podpory zásahu, kde hrozí nebezpečí ohrožení života a zdraví, škoda velkého rozsahu nebo ohrožení životního prostředí a tuto podporu není možné realizovat jiným způsobem, může MV-GŘ HZS ČR vyžadovat vrtulník AČR dle Dohody o plánované pomoci na vyžádání.
- V případě, že by nasazení SaP AČR ohrozilo plnění základního úkolu ozbrojených sil, může být, v souladu se zněním Dohody, nasazení těchto sil a prostředků AČR odmítnuto. [34 str. 12]

3.6.2 Vybraná pravidla nasazení AČR k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy podle Směrnice NGŠ AČR

Podle Směrnice NGŠ je použití AČR k záchranným pracím a k likvidaci následků pohromy *„…dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a vojenských zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány*

územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné práce nebo likvidaci následků pohromy vlastními silami". [31]

Existuji dva způsoby nasazení SaP AČR k pomoci:

- **vyžádaná pomoc**, při které SaP AČR povolává MV-GŘ HZS ČR a nasazuje dle ÚPP IZS při řešení MU postiženému kraji nebo více krajům. Nasazené složky se pak na místě MU řídí pokyny velitele zásahu, hejtmana nebo starosty obce s rozšířenou působností podle § 4 zákona č. 239/2000 Sb.
- **přímá pomoc**, při které Ministerstvo vnitra přímo, nebo prostřednictvím HZS krajů, řídí vybrané složky zapojené do ZaLP. Podmínkou je vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

ÚPP IZS obsahuje různé varianty použití SaP AČR pro různé druhy mimořádných událostí. Pokud je nasazení AČR v duchu tohoto plánu, pak se jedná o **plánovanou pomoc na vyžádání** podle § 21 zákona č. 239/2000 Sb. V případě, že pomoc při provádění ZaLP je poskytnutá přímo vojenským útvarem a zařízením na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo Ministerstva vnitra ČR v souladu s § 15, § 16 a § 18 zákona č. 219/1999 Sb. a § 22 zákona č. 239/2000 Sb., jedná se o tzv. **ostatní pomoc**. O nasazení vojenských SaP s konečnou platností rozhodne velitel Velitelství pro operace AČR.

K plnění úkolů v rámci ZaLP jsou povolávání vojáci z povolání, vojáci v záloze, vojáci aktivních záloh a ti občanští zaměstnanci a státní zaměstnanci resortu Ministerstva obrany, kteří mají předpokládanou činnost zakotvenou v pracovní smlouvě, nebo vyplývá z jejich služebního zařazení. [31, str. 10]

Velení, řízení a spojení

Sytém velení a řízení je rozdělen na strategickou, operační a taktickou úroveň. Zatímco strategickou a operační úroveň reprezentují složky VeOper, taktickou úroveň představují dotčení velitelé útvarů a zařazení, ředitele KVV, případně rektor-velitel Univerzity obrany. [31, str. 22]

V místě zásahu jsou síly a prostředky Armády ČR vždy podřízeny veliteli zásahu, který jednotkám vydává úkoly prostřednictvím určeného velitele jednotky. Velitelem zásahu je zpravidla příslušník HZS nebo vedoucí jiné složky IZS, která má v místě zásahu přednostní velení. [31]

Spojení mezi vyslanými jednotkami AČR a ostatními složkami IZS je zabezpečeno s využitím radiových stanic (vojenská spojovací síť), neveřejné radiové sítě PEGAS Ministerstva vnitra ČR a sítí komerčních mobilních operátorů. [31]

Významnou roli při plánování a organizování ZaLP plní i KVV. Podle Směrnice NGŠ AČR KVV plní důležitou koordinační roli. K tomu velitel KVV součinnosti s veliteli vojenských útvarů a zařízení vede přehled o:

- dostupných SaP dislokovaných na území kraje;
- sílách a prostředcích, které jsou zařazené do ÚPP IZS;
- možnostech a schopnostech dostupných SaP;
- časech, které jsou potřebné pro vyslání vojsk;
- osobách, které jsou zodpovědné za vyrozumění SaP AČR;
- možných ubytovacích kapacitách, parkovacích prostorech, dostupných heliportech a možnostech doplňování PHM;
- stravovacích zařízeních a o možnostech ubytování;
- stavech aktivní zálohy, které lze povolat na likvidační práce. [31]

Logistické a zdravotnické zabezpečení

Logistické zabezpečení nasazených SaP AČR je řešeno obdobně jako při zabezpečení vojsk v polních podmínkách silami mateřských útvarů. Pokud to situace v místě nasazení nedovoluje zabezpečí se vojska stravováním smluvně v restauracích, případně studenou stravou nebo poskytnutím finanční náhrady. Vyslané jednotky se přednostně zabezpečují PHM z vlastních zdrojů, pokud to situace nedovoluje je možné využít prostředky Správy státních hmotných rezerv nebo v nezbytných případech civilní distribuční sítě. Ubytování vojsk se zajišťuje primárně ve vojenských ubytovacích zařízeních prostřednictvím KVV. Pokud ubytovací kapacity nejsou dostatečné zajistí se ubytovaní prostřednictvím krajských úřadů nebo zbudováním polní základny. Přeprava vojsk se zajišťuje vlastními prostředku, v případě nedostatku vlastních vozidel se přeprava zajišťuje prostřednictvím civilních přepravců. [31]

Výše uvedené principy platí o pro zdravotnické zabezpečení nasazených vojsk, které je zajišťováno pomocí vlastních sil nebo s využitím civilního zdravotnického zařazení. Síly a prostředky zdravotnické služby AČR je možné, pokud to vyžaduje situace v místě zásahu, využít i ve prospěch civilního obyvatelstva. [31]

3.7 Vybrané možnosti AČR pro poskytování pomoci při záchranných pracích a k likvidaci následků pohromy

Zrušením vojenských záchranných praporů přišla Armáda ČR o část schopnosti, jak pomoci civilnímu obyvatelstvu v případě živelních pohrom, průmyslových havárií nebo jiného nebezpečí značného rozsahu, které ohrožují životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Úkoly Armády ČR v této oblasti však zůstávají v platnosti a přešly na ostatní útvary a zařízení AČR. Základní požadavky jsou zahrnuty do ÚPP IZS (viz příloha 1), ale je ve schopnostech AČR poskytnout pomoc i nad rámec tohoto dokumentu,

v závislosti na konkrétní situaci. Příkladem je situace při poskytnutí na řešení pandemie Covid-19 v roce 2021 a 2022.

Základní možností Armády ČR pro poskytování pomoci při záchranných pracích a k likvidaci následků pohromy, v obecné podobě, shrnuje tabulka č. 2.

Tabulka 2: Základní schopnosti Armády ČR pro poskytování pomoci při záchranných a pracích a k likvidaci následků pohromy. Zdroj: Směrnice Náčelníka Generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. Praha, 2020.

Určení	***Schopnosti***	***Poznámka***
Humanitární základna a stavební tým	Základna slouží pro nouzové ubytování osob. V těchto základnách osoby naleznou prostory pro odpočinek, náhradní oblečení, místnosti pro úpravu a výdej stravy a pro základní lékařské ošetření	Kapacita – 900 osob (2x450)
Odřad k evakuaci osob při povodních	Odřad je určen pro evakuaci osob nebo zvířat z území, kterému bezprostředně hrozí zatopení nebo již zatopeno bylo, pro tyto účely jsou vyčleněna osobní vozidla a obojživelná pásová vozidla.	Obojživelná pásová vozidla PTS 10
Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování	Úkolem těchto odřadů je přeprava osob z evakuovaných území, doprava humanitární pomoci a materiálu na místo MU	
Vyprošťovací odřad	Úkolem tohoto odřadu je vyproštění zapadlých, převrácených nebo jinak nepojízdných vozidel při kalamitních situacích na komunikacích.	Těžká technika, např. autojeřáb AD 20
Odřad k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	V případě kalamit, které způsobí, že komunikace se stávají neprůjezdné nebo nesjízdné je možné nasadit tento odřad pro zprůchodnění komunikací. Tento odřad je schopen vybudovat v případě potřeby náhradní komunikace	
Odřad pro nouzové přemostění	Pokud MU poškodí nebo zcela zničí přemostění řek nebo komunikací, vybuduje tento odřad náhradní mostní konstrukci za pomoci mostního automobilu	Mostní automobilu AM 50
Odřad k provádění zemních prací	Při vzniku MU (povodně, tornádo apod.) je potřeba zejména těžké techniky, která slouží k likvidaci následků. Jedná se hlavně o zemní práce, přepravu materiálu a zeminy, úpravu komunikací apod	
Odřad k provádění trhacích a demoličních prací	Odřad je nasazován, pokud jsou potřeba trhací práce pro narušení ledových ker, které způsobují zvedání vodních hladin. Dále je možné využít demoliční práce např. při likvidaci staticky narušených budov	

Určení	*Schopnosti*	*Poznámka*
Specializovaná infekční nemocnice	Specializovaná nemocnice v Těchoníně je určena pro příjem pacientů, kteří jsou nakaženi nebo u nich je vysoce pravděpodobné, že jsou nakaženy vysoce nakažlivou nemocí.	Je vyčleněno 8 lůžek s personálem
Vojenská zdravotnická vozidla	Agentura vojenského zdravotnictví poskytne v případě potřeby až 15 sanitních vozidel, které zajišťují přepravu nemocných, rodiček nebo zraněných z místa MU	
Letecká evakuace osob, zraněných a nemocných z místa MU	Letecká zdravotní záchranná služba svými vrtulníky zabezpečuje přepravu zraněných nebo nemocných, evakuaci z nedostupných míst a k pátrání po pohřešovaných osobách	
Psychosociální intervenční	Týmy vojenských psychologů poskytují psychosociální pomoc nejen nasazeným jednotkám, ale i lidem, kteří byli zasaženi MU a vyžadují duševní první pomoc	
Vojenská veterinární zásahová skupina	Týmy vojenských veterinářů s techniky jsou nasazovány, pokud se rozšíří nákaza zvířat a je potřeba jejich odchyt, sběr uhynulé zvěře nebo provádět testy za účelem odhalení nákazy	
Letecké síly a prostředky pro záchranné práce	SaP jsou nasazovány k provádění vzdušného průzkumu, vyhledávání, záchranu a evakuaci osob, a přepravu humanitární pomoci, zdravotnického materiálu a zdravotnického personálu na místo určení;	Posádky ze Kbel a Náměště nad Oslavou
letecká přeprava pro přepravu transplantačních týmů nebo transplantátů	Je možné nasadit nejen vrtulníky, ale i letadla nejrůznějších typů, kterými Armáda ČR disponuje	

4 METODIKA ŘEŠENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomová práce byla vypracována v souladu se zadáním. Její obsahový rámec i metody řešení byly usměrněny stanovením třech hypotéz, uvedených ve 2 kapitole tohoto textu. Základním problémem byla identifikace praktických případů použití Armády ČR při záchranných a vyprošťovacích pracích v rámci IZS, které by byly řízeny orgány kraje. Tyto případy lze nalézt zejména ve spojitostmi s mimořádnými událostmi při povodních anebo při nedávnem nasazení k řešení následků pandemie SARS-CoV-2. Přitom jsem narážel na dvě těžkosti. První je skutečnost, že od rozsáhlých povodní, kdy byla masivně nasazena Armáda ČR uplynula doba 9 let a okolnosti těchto případů by již pro současnost nebyly relevantní. Nabízela se možnost zkoumat krizovou situaci ve spojitostí s pandemií SARS-CoV-2, avšak ta s největší pravděpodobností ještě neskončila, proto jakákoliv formulace závěrů je podle mého názoru předčasná. Kromě toho, se v obou případech jednalo o krizové situace, zastřešené Ústředním krizovým štábem (ÚKŠ) a kraje v tomto případě plnily úkoly v rámci vyššího celku.

V případě mimořádných událostí na místní úrovní, v drtivé většině, záchranné a likvidační zajišťovaly základní složky IZS bez nutné asistence SaP Armády ČR. Výraznější výjimkou je případ větrné smršti, která v létě 2021 postihla část Jižní Moravy a která byla oklasifikována jako silné tornádo doprovázené savými víry, které dosáhlo síly F4 na Fujitově stupnici (druhá nejsilnější úroveň síly tornáda). Řešení MU připadlo orgánům Jihomoravského kraje na čele s hejtmanem Mgr. Janem Grolichem.

Jako základ zkoumání jsem zvolil případovou studii „Tornádo 2021“. Případová studie je metodou kvalitativního výzkumu a tvoří výzkumný rámec pro hodnocení širších souvislostí stanoveného výzkumu. Podle Petra Druláka

se jedná *„o případem dostatečně ohraničený aspekt historické epizody či dostatečně ohraničená historická epizoda sama o sobě. Případová studie je detailní analýzou případu, který byl zvolen jako objekt výzkumu. Jejím cílem je poskytnout hluboké porozumění nebo příčinné vysvětlení vybraného případu. Musí zohlednit celkový kontext události či objektu (sociální, politický, historický), fenoménu či děje a musí zároveň poskytnout komplexní obrázek – musí být zahrnuto co největší množství proměnných. "* [35]

Výzkumný rámec v tomto případě tvoří zkoumání systémových předpokladů, které zajistily včasné a efektivní řešení krizové situace z hlediska nasazení záchranných sil a prostředků IZS, řízení účinného zásahu a likvidačních prací. Samostatnou podmnožinou zkoumaní jsou informace o okolnostech, průběhu a efektivnosti nasazení SaP Armády ČR. Přitom je bylo snahou identifikovat silná a slabá místa spolupráce SaP AČR, ale i velení AČR s územními orgány řízení Jihomoravského kraje a obcí a rovněž s ostatními složkami IZS.

Problém, jenž byl patrný hned od počátku řešení diplomové práce spočíval v relativním nedostatku veřejně dostupných informací o zkoumaných okolnostech případu. Jeho řešení mi ulehčila skutečnost, že jsem vojákem z povolání a mám přístup k neutajovaným informacím, které jsou součástí Štábního informačního systému AČR. Poměrně mnoho informací lze nalézt i na webových stránkách HZS ČR. Nejpodstatnější pomoc mi však poskytly konzultace s vedoucím oddělení krizového řízení a obrany Krajského úřadu Jihomoravského kraje Ing. Radkem Šedivým, MPA a ředitelem KVV Brno, plk. gšt. Ing. Aloisem Matýzkou. Oba představitelé byli po celou dobu aktivními účastníky procesu záchranných, vyprošťovacích a likvidačních prací následků mimořádné událostí.

Informace získané případovou studií jsou pak prozkoumány s využitím SWOT analýzy. Jedná se o metodu, s jejíž pomocí je možno identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby spojené s řešením MU. Tato metoda umožňuje propojit poznatky z více oblastí a zvážit různé možnosti dalšího rozvoje součinnosti Armády AČR s ostatními složkami IZS v případech, které jsou řešeny na krajské úrovni. Závěry SWOT analýzy mi umožnily zformulovat doporučení k řešení některých identifikovaných problémů s cílem zefektivnit celý systém spolupráce a fungování SaP AČR v podobných případech. To mi rovněž umožnilo přiklonit se k hypotézám, které jsem zformuloval na začátku řešení diplomového projektu.

5 PŘÍPADOVÁ STUDIE – „TORNÁDO 2021“

Cílem případové studie je zkoumání okolností, průběhu a možností zobecnění nasazených sil a prostředků Armády ČR k záchranným a likvidačním úkolům, při eliminaci následků ničivého tornáda, které postihlo část Jižní Moravy 24. června 2021. Tato MU vyvolala krizovou situaci, jejíž řešení bylo koordinováno na úrovni Jihomoravského kraje s využitím všech dostupných sil a prostředků integrovaného záchranného systému. Do likvidace následků tornáda se zapojili i organizace a občané z celé republiky, přičemž rozhodující koordinační roli podle § 14 zákona č. 240/2000 Sb., sehrával hejtman Jihomoravského kraje s využitím Krizového štábu kraje.

5.1 Výchozí situace

24. června 2021 se jižní Moravou prohnala silná větrná smršť, která zasáhla Tvrdonice, Týnec, Hrušky, Moravskou Novou ves, Mikulčice, Lužnici a Hodonín. Podle Českého hydrometeorologického ústavu měla smršť čtvrtý stupeň z pěti možných a jednalo se o nejsilnější zaznamenanou smršť v moderní historii ČR. (obr. 3). [36]

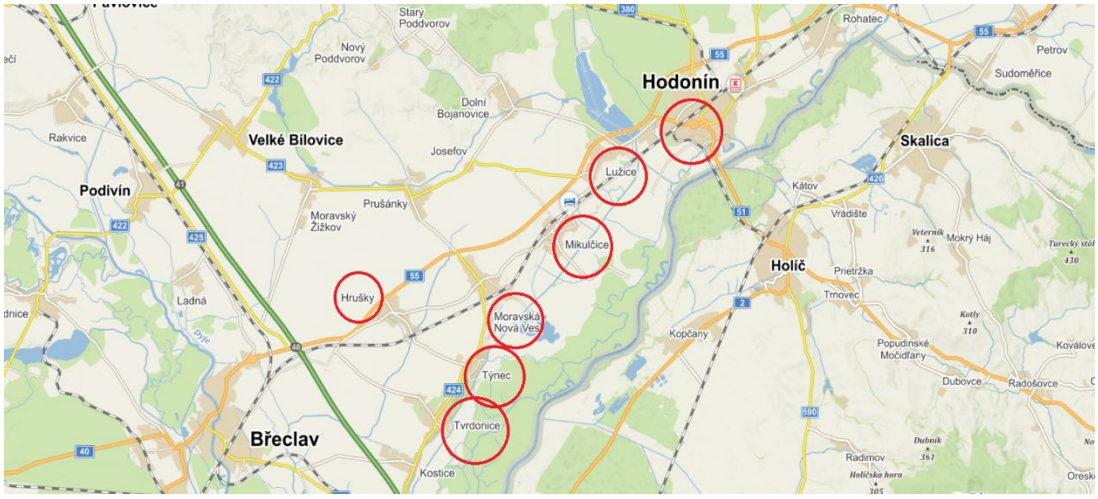

Obrázek 3: Zasažené obce [2].

Tornádo, jak je také smršť nazývána, urazilo celkem 26 kilometrů, poničilo 1200 staveb a vyžádalo si celkem 6 obětí. [37]

5.1.1 Podmínky činnosti IZS v Jihomoravském kraji

Tabulka 3: Charakteristika Jihomoravského kraje a IZS v kraji

<table>
<tr><td colspan="4">Charakteristika Jihomoravského kraje</td></tr>
<tr><td colspan="4">Jihomoravský kraj je na hranicích se dvěma zeměmi EU a na spojnici Středozemí se střední a severní Evropy. Zahraničními sousedy Jihomoravského kraje je Slovensko na východě a Rakousko na jihu území, v rámci republiky jsou to kraje Jihočeský, Vysočina, Pardubický, Olomoucký a Zlínský. Převážná část území Jihomoravského kraje leží v nadmořské výšce mezi 200 až 400 metry nad mořem. V souvislosti se změnou klimatu dochází ke zvýšenému výskytu sucha a extrémní úkazům v počasí zejména snižování průměrného úhrnu srážek a četným rozdílům mezi přívalovými dešti a suchem.</td></tr>
<tr><td>Rozloha</td><td colspan="2">7 188 km²</td><td rowspan="4">
</td></tr>
<tr><td>Počet obyvatel</td><td colspan="2">1 140 000</td></tr>
<tr><td>Počet obcí / obcí s rozšířenou působností</td><td colspan="2">673 / 21</td></tr>
<tr><td>Počet měst</td><td colspan="2">49</td></tr>
<tr><td colspan="4">Integrovaný záchranný systém Jihomoravského kraje</td></tr>
<tr><td colspan="4">IZS jihomoravského kraje je složen z organizací a zařízení definovaných v zákoně č. 240/2000 Sb. Specifika spočívá v organizacích, které krajský úřad zahrnuje do panelu nestátních neziskových organizací, zejména diecézní charita a Vodní záchranná služba Českého červeného kříže působící zejména v prostorech Novomlýnských nádrží. Dalším specifikem je poměrně úzká tradiční spolupráce se záchrannými složkami Rakouská a Slovenska.</td></tr>
<tr><td>Základní složky</td><td colspan="3">Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje;
Policie ČR – Krajské ředitelství Policie Jihomoravského kraje;
Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje, p.o.;
Jednotky požární ochrany – jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí.</td></tr>
<tr><td>Ostatní vybrané složky</td><td colspan="3">Útvary a zařízení Armády ČR;
Panel nestátních neziskových organizací:
• Vodní záchranná služba Českého červeného kříže;
• Český červený kříž;
• Diecézní charita;
• Kynologové;
• ADRA;
• Člověk v tísni;
• další</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje</td><td>6 územních odborů</td><td>Blansko, Břeclav, Brno, Hodonín, Vyškov, Znojmo</td><td rowspan="2"> 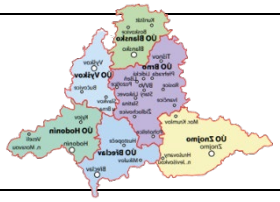 </td></tr>
<tr><td colspan="2">26 stanic HZS</td></tr>
</table>

	723 jednotek požární ochrany		
Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje	6 územních oddělení	Blansko, Břeclav, Brno, Hodonín, Vyškov, Znojmo	
	22 výjezdových základen		
	Letecká záchranná služba s 24hodinovým provozem		

5.1.2 Útvary a zařízení Armády ČR dislokované v Jihomoravském kraji

Tabulka 4: útvary AČR na území Jihomoravského kraje

Vybrané útvary a zařízení Armády ČR v Jihomoravského kraje		
Resort obrany je v Jihomoravském kraji zastoupen zejména ve třech posádkách – Brno, Vyškov a Bučovice. V posádce Brno a Vyškov působí především vzdělávací a výcvikové instituce, v Bučovicích 74. mechanizovaný prapor.		
Brno	Univerzita obrany	Univerzita obrany (UO) připravuje vojenské profesionály a další odborníky působící ve sféře bezpečnosti a obrany státu na základě potřeb Armády ČR, státní správy a smluvních závazků s ostatními demokratickými státy. V případě rozsáhlých mimořádných událostí může UO pro záchranné a likvidační práce vyčlenit studenty, ve služebním poměru vojáků z povolání.
	Krajské vojenské velitelství	Krajské vojenské velitelství (KVV) je vojenským správním úřadem a ve svém územním obvodu vykonává činnosti spojené se státní správou a plní úkoly obrany státu. Ředitel KVV je členem bezpečnostní rady kraje a je v pravidelném kontaktu s vedením složek IZS, představiteli kraje i místních samospráv. KVV se přímo podílí na krizovém řízení v Jihomoravském kraji a pomáhá se zvládnutím všech opatření vyplývajících z vydaných nařízení vlády, případně jednotlivých ministerstev. Pro představitele místních samospráv je KVV Brno kontaktním bodem resortu obrany a armády v kraji. KVV plní významnou roli při zajišťování mobilizačního rozvinutí AČR a při nasazení a použití jednotky aktivní zálohy.
	Vojenská nemocnice	Vojenská nemocnice Brno poskytuje zdravotní služby nejen příslušníkům ozbrojených sil, ale je dlouhodobě otevřena i široké veřejnosti, a to na základě řádně vedených smluvních vztahů se zdravotnickými pojišťovnami. Spolupracuje se zdravotnickou záchrannou službou kraje a v případě nutnosti zajišťuje urgentní příjem a péči pro akutně nemocné či zraněné pacienty, jejichž stav vyžaduje provedení diagnostiky a zahájení léčby v co nejkratším možném čase.
Vyškov	Velitelství výcviku – Vojenská akademie	Vojenská akademie ve Vyškově je určena pro zabezpečení základního výcviku nových rekrutů, odborné a speciální přípravy (kurzy rozšiřující vojenskou odbornost), kariérových kurzů (poddůstojnické, praporčické a důstojnické) a přípravu do zahraničních misí. Podílí se na přípravě vojenských publikací, které upravují předpisy a vojenskou doktrínu. Zabezpečuje také

		výcvik pro jednotky aliančních partnerů NATO vyplívajících z mezinárodních smluv. U akademie se nachází vojenský újezd Březina, který je určen pro polní výcvik VZP, speciální přípravu VZP, příprav jednotek vyslaných do zahraničních misí, k výcviku Britského poradního týmu, zahraničních jednotek NATO a pro výzkumné a zkušební činnost. Na území újezdu cvičí také složky IZS. Při nehodě na jaderné elektrárně Dukovany nebo Temelín vyčleňuje akademie až 463 VZP, kteří jsou určeni na likvidaci následků a k posílení sil Policie ČR. Vojenská akademie zabezpečuje společný výcvik jednotek AČR a IZS.
Bučovice	74. mechanizovaný prapor	74. mechanizovaný prapor je součástí pozemních sil a je začleněn do 7. mechanizované brigády. Mezi základní úkoly patří být připraven na provádění boje proti nepříteli při napadení ČR (protidiverzní nebo protivýsadková činnost, ochrana státních hranic, boj v obklíčení). Při krizových situací nevojenského charakteru je útvar nasazován na ochranu hranic, střežení významných objektů, provádění ZaLP při živelních pohromách nebo asistenci na humanitárních operacích.
Závěr: Na teritoriu Jihomoravského kraje nejsou dislokovány žádné záchranné útvary Armády ČR, specializované pro poskytování záchranných a vyprošťovacích prací a pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva. Do roku 30. 9. 2008 byl v posádce Bučovice 155. záchranný prapor, než byl zrušen a místo něj vybudován prapor, jenž je součástí 7. mechanizované brigády. V případě nutnosti jsou síly a prostředky praporu schopné vyčlenit SaP pro pomoc HZS ČR při záchranných a vyprošťovacích pracích. Je nutné vzít v úvahu, že v některých obdobích může být prapor zaneprázdněn plněním úkolů (výcvik, vojenské operace) v rámci pozemního vojska AČR. Použití SaP UO Brno a VeV-VA Vyškov je vzhledem k jejímu septickému zaměření omezené. Významnou roli sehrává KVV, které má schopnost zprostředkovat požadavky složek IZS, případně ve své působnosti zajistit jednotku aktivní zálohy.		

5.2 Záchranné a vyprošťovací práce při větrné smršti „Tornádo 2021“

5.2.1 Zásah základních složek IZS

Hasičský záchranný sbor se na místo události dostavil jako první a ihned zahájil záchranné práce, vyhledávání osob a hašení požárů. Pro vyhledávání osob, které mohli být zavaleny v sutinách byly povolány USAR týmy (speciální odřady určené pro vyhledávání, vyproštění a záchranu osob v městském prostředí) z Prahy a Ostravy. Postupně se ze záchranných prací stávaly práce likvidační a hlavní náplní nasazených hasičských jednotek se stalo odklízení

sutin, stabilizace poškozených budov, zprůjezdnění hlavních komunikací a další práce související s odstraňováním následků větrné smršťě. Hasičské jednotky z celé ČR byly na místě události od 24. 6. do 22. 7. 2021 kdy oficiálně ukončili svou činnost, celkem se na zásahu podílelo 2000 členů HZS, 2000 příslušníků sboru dobrovolných hasičů a bylo využito 600ks techniky. [38]

Zdravotnická záchranná služba vyslala na místo události všechny dostupné jednotky, které byly posíleny o dostupné zálohy. Prioritním úkolem bylo poskytnutí přednemocniční neodkladné péče, TRIAGE (rozdělení a třídění raněných v místě MU zdravotnickým personálem) a odsun do zdravotnických zařízení v Břeclavi, Kyjově, Brna a Hodonína. Ze sousedního Slovenska a Rakouska byly vyslány 2 záchranářské vrtulníky, které transportovaly těžce zraněné osoby do nemocničních zařízení. Průběh zásahu zdravotnickým týmům komplikovala nedostatečná kvalita spojení, a to jak pomocí radiostanic, tak mobilních telefonů (poškozená přenosová souprava). Celkem bylo vysláno 43 posádek ZZS a zásah byl ukončen 25. 6. 2021 v časných ranních hodinách. Na místě bylo ponecháno několik posádek, které zajišťovaly ošetření osob, které nevyžadovaly transport do nemocničního zařízení. [39]

Policie České republiky v celé oblasti zajišťovala regulaci dopravy nejen složek IZS a dalších dotčených organizací, ale i dobrovolníků, kteří se na místo události začali sjíždět ve velkých počtech. V nočních hodinách prováděli policejní hlídky kontrolu evakuovaných budov z důvodu předcházení trestné činnosti. Policejní eskorty zajišťovaly doprovod kolonám těžkých vozidel, které mířily do místa události a na telefonních linkách policejní psychologové poskytovali psychosociální pomoc osobám, kterým tato událost zničila domovy. Každý den bylo v akci celkem 500 příslušníků PČR, 300 jich sloužilo v denní směně a 200 v noční. [40]

5.2.2 Činnost krizového štábu Jihomoravského kraje

Jako první byl 24. 6. 2021 ve 21:52 hejtmanem Jihomoravského kraje Mgr. Janem Grolichem svolán krizový štáb ZZS, který se podílel na řízení zdravotní záchranné služby a získání informací z místa MU. Ve 22:30 byl hejtmanem aktivován krizový štáb kraje, který začal shromažďovat a vyhodnocovat prvotní informace získané z míst kudy se větrná smršť prohnala. Základním zdrojem informací o probíhajícím zásahu byly ředitelé jednotlivých složek integrovaného záchranného systému. Krizový štáb zasedal v budově krajského úřadu v Brně, účastnili se ho ustanovení členové a ministr vnitra ČR Jan Hamáček, náměstek ministra vnitra Michal Hašek, generální ředitel HZS ČR Drahoslav Ryba a ministryně financí ČR Alena Schillerová.

Na základě získaných informací a po projednání krizového štábu byl v souladu s § 3 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení hejtmanem vyhlášen stav nebezpečí pro správní území obcí s rozšířenou působností Břeclav a Hodonín, který platil od 25. 6. do 24. 7. 2021.

5.2.3 Činnost SaP Armády ČR

Jakmile pronikly prvotní informace o události, bylo cestou VeOper u GŘ HZS prověřována situace na místě a zároveň byl vznesen dotaz, zda budou potřeba síly a prostředky Armády ČR na likvidační práce. 30 minut po události byly aktivovány skupiny velení a řízení AČR a VeOper. Ve 22:38 byl vznesen oficiální požadavek cestou GŘ HZS na vyslání odřadů na výpomoc při odstraňování následků pohromy v souladu s § 15 - § 19 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách a dohodou o plánované pomoci na vyžádání. Bylo rozhodnuto o vyslání dvou odřadů k provádění zemních prací od ženijních útvarů z Olomouce a Bechyně.

Pro lepší pochopení situace jsou v tabulkách 4 a 5 seřazeny informace jdoucí po sobě v časové posloupnosti.

Tabulka 5: Časový sled událostí 24. 6. 2021

24.06.2021	
čas	**událost**
20:54	prvotní informace o události
20:55	ověření události u GŘ HZS a vznesení dotazu na vyslání SaP AČR
21:25	aktivace SkVŘ AČR a SkVŘ VeOper
22:38	GŘ HZS vzneslo oficiální požadavek na vyslání SaP AČR

Tabulka 6: Časový sled událostí 25. 6. 2021

25.06.2021	
čas	**událost**
3:40	velitel zásahu v místě události (nebezpečí z prodlení) požádal o vyslání I. odřadu k provádění zemních prací
3:50	velitel zásahu v místě události požádal o vyslání I. odřadu k provádění zemních prací
5:30	I. odřad zahájil přesun na místo události
7:00	zahájila 1. část II. odřadu přesun z Bechyně do Olomouce
8:20	I. odřad přijel do Podivína
8:50	přišel požadavek od HZS o nasazení 150 vojáků na likvidační práce
9:00	zahájila 2. část II. odřadu přesun z Bechyně do Olomouce
9:30	vznesen požadavek na dalších 500 vojáků s výjezdem do 120 minut
14:30	150 vojáků zahájilo přesun na místo události
16:50	150 VZP zahájilo činnost v obci Hrušky

18:00	vysláno 11 VZP Hradní stráže do Brna (místo ubytování)
21:01	I. odřad a ostatní VZP ukončili činnost a zahájili přesun na základny

Nařízením vlády č. 260 z 1. července bylo rozhodnuto o použití dalších 1000 vojáků a to do 31. srpna 2021, pro odstraňování následků pohromy.

Armáda ČR plnila úkoly spojené zejména s likvidačními pracemi, zprůchodňováním komunikací, přepravou materiálu, jeho ochraňováním a výdejem.

Do místa události byla vyslána pojízdná obvazovna T-815 POP, která nahradila poškozené zdravotní centrum v Moravské Nové vsi, ve které působili společně civilní a vojenští lékaři. Týmy vojenských psychologů poskytovaly psychosociální pomoc osobám, které byly postiženy mimořádnou událostí v obcích Mikulčice, Hrušky a Pánov. Režim byl nepřetržitý (24/7) a pracovní skupiny byly rozděleny na denní směnu (12-14 skupin) a noční směnu (2-4 skupiny). Rotace vojáků probíhala v týdenních cyklech. [41]

SaP Armády ČR působili v 6 sektorech, jak to znázorňuje tabulka 7.

Tabulka 7: Místa působení SaP AČR v případě „TORNÁDO 2021“

Číslo sektoru	*Název sektoru*	*SaP*	*Převládající činnost*
1	Mikulčice	9 VZP, 2ks techniky	• likvidační práce; • přeprava materiálu na centrální skládku, likvidace lokálních skládek; • skladování, výdej a ochrana humanitární pomoci v obci.
2	Lužice	9 VZP, 1ks techniky	• likvidační práce; • svoz materiálu na centrální sladku; • skladování, výdej a ochrana humanitární pomoci v obci
3	Hrušky	9 VZP, 2ks techniky	• likvidační práce; • skladování, výdej a ochrana humanitární pomoci.
4	Moravská Nová Ves	9 VZP, 2ks techniky	• skladování, výdej a ochrana humanitární pomoci; • zřízení náhradní provozovny praktického lékaře v ubytovacích kontejnerech
5	Hodonín	1 VZP, 1ks techniky	• likvidační práce; • skladování, výdej a ochrana humanitární pomoci; • skladování a výdej materiálu z centrálního skladu ORP z dobrovolnických darů
6	Břeclav	10 VZP, 1ks techniky	• likvidační práce; • skladování a výdej materiálu z centrálního skladu ORP z dobrovolnických darů.

V níže tabulce 8 jsou sepsány jednotlivé útvary, jejich úkoly a konkrétní počty vojáků, které byli na řešení události vyslány.

Tabulka 8: Nasazené útvary a počty vojáků z povolání

ÚTVAR	ÚKOL	POČTY VZP
PozS 15. žp	řídící prvek	40
KVV Brno	koordinace KŠ JMK a s operačním střediskem AČR	10
Hradní stráž	likvidační práce	47
7. mechanizovaná brigáda	likvidační práce, zabezpečení PHM, zabezpečení skladů	554
Vojenská Policie	doprovody, hlídková činnost, ochrana parku techniky a ochrana jednotek AČR v místě nasazení	145
Agentura vojenského zdravotnictví	psychologická služba, pojízdná obvazovna, náhradní ordinace praktického lékaře	18
Agentura komunikačních a informačních systémů	technické zabezpečení řídícího prvku	11
15. žp., 14. plogp., 7. mb., VZS, VeV-VA Vyškov, 31. prchbo	ženijní práce	215
Velitelství kybernetických sil a informačních technologií	operační záznamy	16
Agentura logistiky, 141. a 143. zásobovací prapor	skladní a ženijní práce	138
celkem		**1194**

Dále bylo využito přes 100 kusů, převážně těžké techniky, která byla určena na ženijní práce. 8. srpna 2021 byly ukončeny likvidační práce, ale 12 VZP pracovalo ve skladech humanitární pomoci do 23. srpna 2021 kdy byla

ukončena činnost SaP Armády ČR v místě MU. Armáda a její SaP tak byly v místě nejdéle ze všech zasahujících složek.

5.3 Analýza SWOT

Pro analýzu sil a prostředků Armády ČR v průběhu nasazení na akci „TORNÁDO 2021“, byla vybrána analýza SWOT, pomocí které budou zjištěna pozitiva a negativa vyplívající ze samotného zásahu a bude poukázáno na příležitosti a hrozby, které mohou nastat při budoucích zásazích.

SWOT analýza je univerzální analytická technika používaná pro zhodnocení všech faktorů ovlivňujících efektivnost činnosti organizace (v tomto případě Armády ČR) při působení v konkrétní situaci. SWOT je akronym z počátečních písmen anglických názvů jednotlivých faktorů [42]:

- Strengths – silné stránky, tedy v čem je organizace dobrá;
- Weaknesses – slabé stránky, tedy v čem je špatná;
- Opportunities – příležitosti, tedy co lze využít;
- Threats – hrozby, tedy na co je nutné dávat pozor.

5.3.1 Silné stránky

Reakční doba

Nejsilnější stránkou nasazených sil a prostředků Armády ČR bylo zkrácení doby aktivace vyslaných odřadů na nezbytné minimum. Podle směrnice náčelníka Generálního štábu AČR je časová rezerva, k aktivaci určených odřadů určených pro záchranné a likvidační práce, až 72 hodin od požadavku pro jejich vyslání.

24. 6. 2021 ve 22:38 byla cestou GŘ-HZS ČR podána oficiální žádost o vyslání 2 odřadů k provádění zemních prací na místo MU, podle směrnice NGŠ

o vyslání určených sil a prostředků ve prospěch IZS by aktivace odřadů mohla proběhnout o tři dny později, tedy ve stejný čas 27. 6. 2021. První odřad ze 153. ženijního praporu Olomouc zahájil přesun 25. 6. 2021 v 5 hodin a 30 minut, tzn. za necelých 7 hodin od podání první žádosti. 151. ženijní prapor z Bechyně vyslal svůj odřad v 7:00 do Olomouce, aby byl blíže místu nasazení, aktivace si vyžádala 8 hodin a 22 minut. Na této konkrétní události je zřejmé, že časy, které jsou uváděny ve „Směrnici Náčelníka Generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků Armády ČR v rámci integrovaného záchranného systému" jsou pouze doporučené. Jednotlivé vojenské útvary jsou schopny provést aktivaci určených odřadů v rámci několika hodin od podaného požadavku. Svou roli v rychlosti odezvy zajisté sehrála i doba, kdy se větrná smršť prohnala částí jižní Moravy, je velice pravděpodobné, že pokud by se událost stala o víkendu doba aktivace by byla určitě delší. [43]

Obměna jednotek

Armáda ČR byla v průběhu nasazení na likvidaci následků schopna plnit úkoly ze všech nasazených jednotek nejdéle (25. 6. – 23. 8. 2021) z důvodu možné rotace vyslaných vojáků. Celkem na záchranné a likvidační práce bylo nasazeno více než 1000 vojáků s technikou. Jednotky byly nasazeny v týdenních intervalech a střídání probíhalo každý pátek, i díky pravidelné obměně nedocházelo k vyčerpání vojáků a nemusela být překračována týdenní pracovní doba. Pravidelné rotace, byly garancí toho, že nedojde k omezení plnění hlavních úkolů vyslaných jednotek.

Technické prostředky

Těžká technika, kterou Armáda ČR disponuje, je využívána zejména k odstraňování následků po MU. Na jižní Moravě bylo nasazeno více než 100 kusů techniky, kdy převažovala technika těžká. Ta byla využívána pro hromadnou přepravu vojáků, přepravu humanitární pomoci, odsunu sutin na

veřejné skládky, ke zprůchodnění komunikací apod. Lehká technika, jako byly osobní nebo terénní automobily složila pro přepravu velitelského sboru mezi místy nasazení a místy velení nebo k nočnímu monitoringu oblasti.

Na opravu techniky byla vyslána i mobilní opravárenská dílna, pomocí, které byla lehce poškozená technika opravována přímo na místě.

Pro příklad uvádím, která těžká technika byla na pohromu „Tornádo 2021“ nasazena na likvidační práce:

- pásové buldozery Dozer CAT D6K a Dozer CAT D5N;
- traktorbagr JCB 4CX a podvalník pro jeho přepravu;
- TATRA-815 UDS;
- TATRA-815 S3;
- TATRA-815 Multilift;
- TATRA-815 VT a P50N;
- smykem řízený nakladač UNC 750;
- čelní nakladač UN 053;
- pojízdná dílna T-815 4x4 PDZ (opravárenský prostředek);
- čelní nakladač KN-251;
- vysokozdvižný vozík. [44]

Podle výše popsané techniky je patrné, že Armáda ČR nasadila nejen prostředky, které jsou začleněny do určených odřadů pro ZaLP, ale všechny dostupné technické prostředky, které byly potřebné na likvidaci MU.

Logistické zabezpečení

Oprava těžké techniky byla v gesci nejbližších vojenských útvarů a zařízení (VÚ Bučovice a VÚ Vyškov), drobné opravy v místě nasazení byly řešeny pomocí pojízdné opravárenské dílny T-815 PDZ. [zdroj: SITBRIEF pro NGŠ

AČR k nasazení SaP AČR k likvidaci následků živelní pohromy v Jihomoravském kraji, interní dokument GŠ]

Přeprava vojáků byla zabezpečována autobusy, které jednotky převážely do míst, která jim byla určena. Logistické jednotky také zabezpečovaly přepravu těžké nebo speciální techniky (vysokozdvižné vozíky, traktorbagry), která není určena pro jízdu na veřejných komunikacích.

V průběhu prvních dnů byly pohonné hmoty doplňovány vojenskými cisternami, následně bylo PHM doplňováno prostřednictvím SSHR, která vydala jednotkám CCS karty pro doplňování pohonných hmot u smluvních partnerů. [45]

Úkolem logistických jednotek byla i obměna osobní výstroje vojáků a vybavení nasazených jednotek prvky osobní ochrany (rukavice, holínky, dezinfekční prostředky, repelenty, apod).

Pro přípravu stravy bylo možné vyslat polní kuchyni, tato varianta, ale nebyla využita, protože vojákům byla strava hrazena formou cestovních příkazů.

Zdravotnické zabezpečení

Agentura vojenského zdravotnictví v Moravské Nové Vsi vybudovala pomocí zdravotních kontejnerů náhradní zdravotní středisko, které bylo poškozeno a nemohlo tak zajistit potřebnou zdravotní péči. V tomto provizorním zdravotním středisku společně působili vojenští a civilní lékaři. Pojízdná obvazovna zabezpečovala nezbytnou první pomoc pro vojáky ve všech sektorech, kam byli vysláni.

Velmi pozitivně bylo hodnoceno doplňování spotřebovaného zdravotnického materiálu, které bylo dodáváno z vojenských nemocnic.

Vojenští psychologové byli vysláni poskytovat psychosociální pomoc nejen obyvatelům, kteří přišli o svůj majetek, ale i nasazeným vojákům, pro které tato událost představovala obrovskou psychickou zátěž. [41]

Poskytnout neodkladnou první pomoc byli schopni i vojáci, kteří si prošli zdravotními kurzy v rámci zvyšování vojenské kvalifikace (1. pomoc nebo Combat Life Saver).

Finanční záležitosti

Formou cestovních příkazů byla vyslaným vojákům, po návratu na mateřské útvary, uhrazena strava, kterou si vojáci zajišťovali z vlastních nákladů. Odpracovaná doba, která přesahuje základní týdenní dobu služby není finančně uhrazena, ale vojáci ji čerpají formou náhradního volna po ukončení úkolů. [46]

5.3.2 Slabé stránky

Dislokace a určení vojenských útvarů a zařízení

Mezi slabé stránky jsem zařadil dislokaci útvarů a jejich určení. Na území jižní Moravy jsou dislokovány tyto útvary a zařízení:

- Univerzita obrany Brno;
- Velitelství výcviku – Vojenská akademie Vyškov;
- 74. mechanizovaný prapor Bučovice;
- Vojenská nemocnice Brno;
- Krajské vojenské velitelství Brno.

Ani jeden z výše uvedených útvarů a zařízení, kromě vojenské nemocnice, není určen pro záchranné a likvidační práce, které jsou nezbytné po vzniku MU, která ohrožuje životy a zdraví obyvatel nebo životní prostředí. Univerzita obrany a Velitelství výcviku zabezpečují vzdělání, výcvik a přípravu vojáků v průběhu jejich kariéry za účelem získání nových odborností. 74. mechanizovaný prapor je předurčen pro vedení bojových činností k zajištění bezpečnosti ČR.

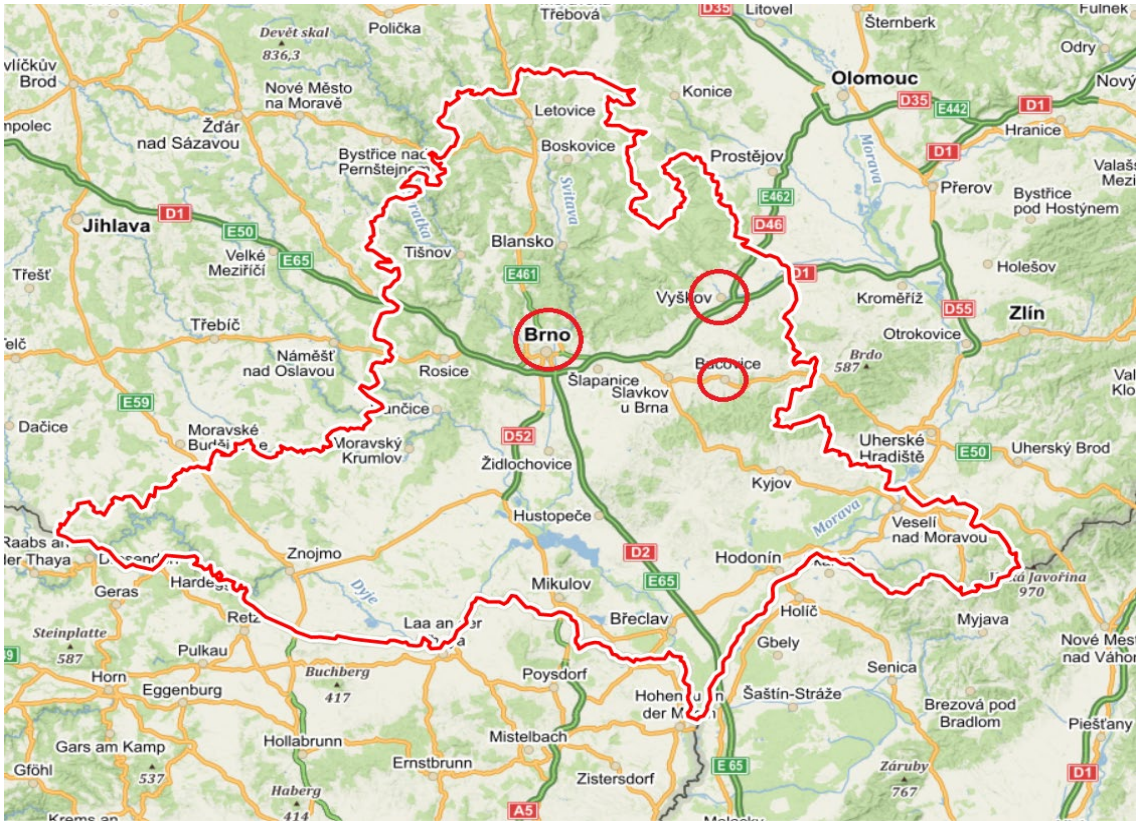

Obrázek 4: dislokace útvarů AČR v Jihomoravském kraji.

Z výše zjištěných informací je zřejmé, že se na území jižní Moravy nenachází útvar, který disponuje jednotkami, které jsou určené pro záchranné a likvidační práce, zejména s těžkou technikou. V nezbytně nutných případech nebo pokud hrozí nebezpečí z prodlení je možné využít „hrubou lidskou sílu“ z Bučovic, Vyškova nebo Brna k odstraňování následků spojených se vznikem MU.

Nekvalitní signál a rozdílné spojovací prostředky

Rozdílné spojovací prostředky a využívané frekvence způsobovali z počátku nasazení drobné problémy v komunikaci s ostatními složkami integrovaného záchranného systému, protože Armáda ČR je vybavena radiostanicemi RF-13 a HARRIS, které nejsou kompatibilní se stanicemi, které používají složky IZS. Také nedisponuje spojovacími prostředky, které jsou určeny pro přenos informací pomocí interní komunikační sítě Ministerstva vnitra PEGAS. Spojit se přes sítě komerčních operátorů také představovalo problém, protože přenašeče signálu mobilních společností byly smrští poškozeny. Obnovit signál bez výpadků se podařilo až se zapojením zesilovačů signálu.

Absence jednotek Aktivních záloh

Jak již bylo sepsáno v kapitole „o právním rámci využití Armády ČR ve prospěch IZS“, je možné využít jednotky aktivních záloh při situacích ohrožujících životy a zdraví obyvatel, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí. K aktivaci jednotek AZ, ale přistoupeno nebylo, a to i když armáda na místě působila necelé dva měsíce. Jednou z překážek může být i dlouhá doba pro jejich vyrozumění a aktivaci (30 dnů), která je prováděna pomocí doporučených dopisů. Druhou překážkou je, že příslušníci AZ nemají vlastní techniku a na likvidaci MU mohou být použiti pouze jako „hrubá síla“ pro různé manuální práce.

Vzdálenost vyslaných odřadů

Vzdálenost jednotlivých odřadů od místa události mohla představovat komplikaci pro včasný příjezd jednotek. Extrémní zatížení komunikací I. třídy a dálničních tahů s častými dopravními nehodami, které obvykle uzavřou komunikaci pro dopravu mohou znamenat i zdržení o několik hodin.

Podle serveru www.mapy.cz musel I. odřad z Olomouce překonat 109 kilometrů na místo události a II. odřad z Bechyně musel nejdříve urazit 268 km do Olomouce, kam byl povolán pro zkrácení vzdálenosti a po povolání na likvidační práce dalších 109 kilometrů. Na likvidační práce byla vyslána zejména těžká technika, která byla doprovázena Vojenskou policií, aby se předešlo k dopravním komplikacím. I přes bezproblémovou cestu obou odřadů není možné s touto situací počítat vždy.

5.3.3 Příležitosti

Spolupráce s jednotkami IZS a dalšími zainteresovanými orgány

Praktická spolupráce se složkami základního integrovaného záchranného systému je příležitostí, jak se připravovat na vyslání jednotek v budoucnu. Mezirezortní spolupráce při nasazení jednotek v průběhu záchranných a likvidačních prací jako je přijímání povelů, pronikání informací, rozdělení úkolů, reakce na neočekávané situace je jedinečnou příležitostí, jak nabít zkušenosti „v poli“. Po návratu vojsk na mateřské útvary pomocí detailních analýz, lze v budoucnu předejít problémům s vysláním sil a prostředků, které se nedají získat nařízenými cvičeními.

Aktivace odřadů

Odřady určené ve prospěch integrovaného záchranného systému testují připravenost na aktivaci teoretickými a praktickými nácviky. Ale až v průběhu reálného nasazení se mohou odhalit významné problémy, jako je nekvalitní pronikání signálů, špatné spojení, zastaralé mapové podklady, neaktuální kontaktní údaje apod. Při praktické aktivaci odřadů získávají zkušenosti všechny stupně velení a řízení, které jsou do systému zařazeny, a to od vojáka na nejnižším stupni až po Velitelství pro operace. Po ukončení činnosti je

možné, díky získaným informacím, zjištěné nedostatky odstranit, pracovat na zlepšení aktivace odřadů a podávat návrhy na zkvalitnění.

Likvidační a záchranné práce

Absence záchranných útvarů v Armádě ČR může být překážkou pro kvalitní provedení záchranných a likvidačních pracích, které je potřeba provádět pro odstranění následků po naturogenních nebo antropogenních haváriích. I když těžiště prováděných činností přešlo hlavně na ženijní jednotky, které disponují těžkou a speciální technikou, jsou na pomoc obyvatelům vysílány i jednotky bojové. Pro všechny nasazené vojáky se jedná o jedinečnou příležitost, jak získat praktické zkušenosti při záchranných a likvidačních operací, v praxi mohou využít zkušenosti získané na vojenských kurzech, zdokonalit se v ovládání těžké a speciální techniky, jakými prostředky individuální ochrany se vybavit, jak častá je potřebná rotace nebo jaká osobní věci si vzít s sebou (powerbanky, proteinové tyčinky, dehydrovanou stravu, vařiče atd.). Jednotky s takto získanými zkušenostmi jsou pak schopny reagovat na výzvy o výpomoc mnohem rychleji a být efektivnější silou v průběhu pracovní činnosti.

Praktické zkušenosti pro velitelský prvek (plánování apod.)

Nasazení jednotek na ZaLP je dobrou zkušeností i pro velitelský sbor, a to zejména pro velitele na nižších stupních, kteří jsou přímo v místě zásahu. V průběhu zásahu se musejí rychle rozhodovat, vydávat srozumitelné rozkazy, předávat informace od nadřízeného prvku a obráceně, zabezpečovat potřeby vojáků, naučí se plánovat v krátkodobém horizontu a reagovat na měnící se situaci, kdy je potřebné umění improvizace. Současně se si zvyšují psychickou odolnost, naučí se ovládat své emoce a osvojí si práci pod tlakem, a to jak ze strany nadřízených, tak i veřejnosti.

Všechny získané zkušenosti mohou využít nejen v budoucí vojenské kariéře, při vojenském výcviku, při přípravě na další zásah se složkami IZS a mohou je předávat i dalším velitelům i podřízeným.

Zdravotnický prvek

Rozvinutí zdravotnického prvku (mobilní ošetřovna) na území ČR mimo vojenských cvičení představuje pro Agenturu vojenského zdravotnictví příležitost, jak ověřit své schopnosti v praxi. Přesun zdravotnických kontejnerů, zbudování mobilní ošetřovny, působení mimo komfortní zónu běžné ordinace, spolupráce s civilními lékaři, práce ve ztížených podmínkách a pod psychickým tlakem, to vše představuje možnosti, jak si zdravotníci mohou ověřit své schopnosti a dovednosti. Zároveň se musejí naučit pracovat s vybavením, který je k dispozici (nedostatečné zásobování, rychlá spotřeba materiálu, omezené množství neseného materiálu) a objednávat zdravotnický materiál a potřeby tzv. „JUST IN TIME“, mobilních ordinacích totiž není možné skladovat zásoby jako je tomu ve vojenských nemocnicích.

Po návratu na mateřskou základnu je nutné provést kompletní analýzu nasazení a v případě zjištění výrazných nedostatků navrhnout potřebné změny, které povedou ke zlepšení.

Sociální média

V současné době je popularita Armády ČR u veřejnosti na velmi vysoké úrovni, ale tuto náklonnost společnosti může armáda rychle ztratit. Stačí když vedení armády nebude dostatečně a kvalitně zdůvodňovat miliardové výdeje, komunikovat pomocí sociální médií a zpravodajství a pozitivní body se mohou změnit na negativní.

Naštěstí si je armáda této skutečnosti vědoma a na poli propagace Armády ČR a jejích kroků ve prospěch obyvatelstva je velmi aktivní, na rozdíl od minulosti je schopna vysvětlit vysoké výdaje na modernizaci a předejít tak negativním komentářům a náladě. Tato skutečnost je zvlášť důležitá v této době, kdy náklady domácností rostou a občané jsou nuceni se uskromnit. Pozitivním krokem je i působení na sociálních sítích Facebook a Instagram, díky těmto platformám se armáda dostala i do podvědomí mladší populace a dokázala si najít její přízeň.

V budoucnu bude určitě možné potenciál sociálních sítí rozvíjet, a to zejména na poli rekrutace, zájemcům o službu v Armádě ČR se budou zobrazovat volné pozice (cílená reklama) a díky odkazu se zájemce dostane na stránky rekrutačního střediska. Na těchto stránkách budou i online formuláře pro uchazeče, předejde se tak osobním návštěvám rekrutačních středisek (úspora času, personálu, financí). Nový zájemci tak již nebudou muset složitě vyhledávat informace o tom, jak se stát vojákem z povolání, co vše je nutné pro to udělat a jaké pozice jsou k dispozici.

5.3.4 Hrozby

Plnění hlavních úkoly Armády ČR

Obrana proti napadení nepřítelem, ochrana demokratických principů a plnění úkolů společně se spojenci na základě uzavřených mezinárodních smluv patří mezi hlavní úkoly Armády ČR. Vyslání sil a prostředků na záchranné a likvidační práce ve prospěch integrovaného systému je možné pouze v případě, pokud armáda není vázána výše popsanými úkoly případně pokud její síly nejsou vyslány do zahraničních misí. V současnosti Armáda ČR působí celkem v 11 zahraničních misích, např:

- AIR POLICING 2022 – Litva;
- ENHANCED FORWARD PRESENCE – Litva a Lotyšsko;
- VIGILANCE ACTIVITIES – Slovensko;
- EUTM a MINUSMA – Mali;
- OPERATION INHERENT a extended NATO MISSION – Irák;
- pozorovatelské mise OSN: MONUSCO – Kongo, UNMIK – Kosovo a MINUSCA – Středoafrická republika.

Kromě vojáků působících v zahraničních operací není možné na záchranné a likvidační práce vyslat vojáky, kteří se připravují do misí a jednotky zařazené do hotovostních sil NATO (NATO Response Forces).

Využití více stejných odřadů u jedné MU

Vyslání několika stejných odřadů k jedné MU by mohlo představovat jisté riziko, pokud by se v jiné části ČR stala další událost vyžadující si nasazení vojenských odřadů se stejnou schopností na záchranné a likvidační práce. Příkladem může být „TORNÁDO 2021“, kam byly vyslány dva odřady k provádění zemních prací (více jich Armáda ČR nevyčleňuje). Pokud by tyto odřady byly potřeba ve stejnou chvíli na jiném místě ČR musel by se buď jeden odřad přesunout a oslabit tak činnost v místě zásahu anebo by armáda musela improvizovat a k druhému místu zásahu vyslat jednotku s podobnými schopnostmi. V případě, že by u zásahu byla vyžadována speciální technika (mostní automobil, obojživelná technika, letecká technika), která by nebyla dostupná, znamenalo by to ohrožení kvalitního a efektivního zásahu ze strany Armády ČR.

Zdravotní problémy spojené s nasazením

Nedodržováním bezpečnosti práce, nasazením v nebezpečných a nezajištěných prostorech, extrémní zátěž, nedostatek odpočinku nebo absence

rotace vyslaných jednotek by mohlo být u vyslaných vojáků příčinou zranění. Takto způsobené zdravotní komplikace by nemusela být jen krátkodobého charakteru a mohla být příčinou dlouhodobých následků anebo indispozice vojáků při plnění úkolů na mateřském útvaru.

Pokud by jednotky nebyli vybaveny, v případě potřeby, dostatečným množstvím kvalitních prostředků individuální ochrany (roušky, rukavice, jednorázové ochranné obleky, dezinfekce), mohla by tato skutečnost vést k rozšíření infekčních nemocí nejen mezi vojáky, ale i všemi kdo provádí likvidační práce (IZS, dobrovolníci, apod). Rozšíření infekční nemoci by mohlo vést k omezení provádění likvidačních prací, a to do doby, než by se zjistila příčina a původ nemoci a došlo by k vystřídání jednotek.

Posttraumatický stresový syndrom není jen nemocí vojáků, kteří se vrátili ze zahraničních misí, ale může se rozvinout i u vojáků, kteří byli nasazeni na záchranné a likvidační práce. Přítomnost smrti, lidského neštěstí a utrpení spojená se vznikem MU může být spouštěčem u psychického onemocnění. Důležité je aby nejen samotní vojáci, ale i jejich velitelé, byli s tímto seznámeni a v případě problémů okamžitě vyhledali odbornou pomoc.

Použití vojáků k pracím nesouvisejícím s mimořádnou událostí

Pokud by byly jednotky nasazeny na likvidační práce delší dobu, je možné že by mohlo docházet ke zneužití jejich schopností pro osobní prospěch obyvatel nebo úřadů. Síly a prostředky by tak mohli místo likvidačních prací, pracovat na odklízení sutě nebo vyklízení budov, které nemají s havárií nebo pohromou nic společného (suť a nepotřebný materiál nashromážděný v průběhu mnoha let). I když by se mohlo zdát jako vysoce nepravděpodobné, že by síly a prostředky byly zneužívány pro osobní prospěch, opak je pravdou (sám jsem toho byl svědkem při odklízení následků po povodních v roce 2013),

a je pouze na veliteli skupiny, aby takovému jednání rázně předešel a na možné pokusy o zneužití schopností armády upozornil velitele zásahu nebo o tom informoval v závěrečné zprávě.

Tabulka 9: analýza SWOT

Analýza SWOT	
silné stránky	**slabé stránky**
• reakční doba; • obměna jednotek; • technické prostředky; • logistické zabezpečení; • zdravotnické zabezpečení; • finanční záležitosti;	• dislokace a určení vojenských útvarů a zařízení; • nekvalitní signál a rozdílné spojovací prostředky; • absence jednotek AZ; • vzdálenost vyslaných odřadů;

příležitosti	**hrozby**
• spolupráce s jednotkami IZS a dalšími orgány; • aktivace odřadů; • likvidační a záchranné práce; • praktické zkušenosti pro velitelský prvek; • zdravotnický prvek; • sociální média;	• plnění hlavních úkolů AČR; • využití více stejných odřadů u jedné MU; • zdravotní problémy; • použití vojáků k pracím nesouvisejícím s MU.

5.4 Dílčí závěr

5.4.1 Výsledky SWOT analýzy

Výsledky analýzy SWOT prokázaly, že silné stránky a příležitosti převažují nad slabými stránkami a hrozbami v případě, pokud budou SaP vyslány na záchranné a likvidační práce.

Tabulka 10: silné a slabé stránky

SILNÉ STRÁNKY	**SLABÉ STRÁNKY**
reakční doba	dislokace a určení VÚ
obměna jednotek	nekvalitní signál a rozdílné spojovací prostředky
technika	absence jednotek AZ
logistika	vzdálenost vyslaných odřadů
finanční zabezpečení	
5	**4**

Výsledky analýzy jednoznačně dokazují, že v případě nasazení SaP Armády ČR na ZaLP převažují silné stránky nad negativy, které mohou doprovázet zapojení armády do odstraňování následků pohrom.

Další tabulka je přehledem příležitostí a hrozeb, které vyplívají z nasazení SaP AČR na ZaLP.

Tabulka 7: příležitosti a hrozby

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
spolupráce s IZS	plnění hlavních úkolů AČR
aktivace odřadů	využití více stejných odřadů na jednu MU
záchranné a likvidační práce	zdravotní problémy
zkušenosti pro velitele	nasazení vojáků na práce, které nesouvisejí s MU
zdravotnický prvek	
sociální média	
6	**4**

Podle výsledků analýzy převažují pozitiva nad negativy, které souvisejí s vysláním vojsk k MU. Zkušenosti, které vojáci získají v průběhu nasazení a mohou je využít v budoucnu představují větší přínos než možné hrozby.

5.4.2 Hypotézy

Hypotéza č. 1

Síly a prostředky Armády ČR, jejich aktivace a dojezd do místa MU probíhá bez časových prodlev.

- Jak potvrdily výsledky analýzy byly všechny SaP Armády ČR, o které bylo zažádáno vyslány bez zbytečných odkladů, jakmile byly připraveny k odjezdu.

- 24. 6. 2021 ve 22:38 vzneslo GŘ HZS oficiální požadavek o vyslání odřadů AČR k provádění záchranných a likvidačních prací, již v 5:30 následujícího dne zahájil odřad k provádění zemních prací z Olomouce přesun na místo MU.
- 25. 6. 2021 v 7 hodin byl vyslán II. ženijní odřad z Bechyně do Olomouce, aby v případě potřeby, byl blíže MU, na ZaLP byli vojáci nasazeni 27. 6. 2021.
- O vyslání dalších 150 VZP bylo zažádáno 25. 6. 2021 v 8:50, ti se na místo MU dostavili v 16:50 téhož dne a ihned se zapojili do záchranných a likvidačních prací.

Závěr: podle směrnice NGŠ AČR o nasazování SaP AČR k podpoře IZS jsou časy pro aktivaci jednotlivých odřadů upraveny až na 72 hodin, ale v tomto případě byly výrazně zkráceny. I. odřad z Olomouce zahájil přesun za necelých 7 hodin od podání žádosti a II. odřad z Bechyně za 8 hodin a 20 minut. Podle zjištěných výsledků tedy můžeme potvrdit hypotézu č. 1.

Hyptéza č. 2

Síly a prostředky Armády ČR jsou důležitou a efektivní silou v případě vyslání na záchranné a likvidační práce.

- Celkem bylo nasazeno 16 útvarů z celé republiky: např. 153. ženijní prapor Olomouc, 151. ženijní prapor Bechyně, 7 mechanizovaná brigáda, Vojenská policie, KVV Brno, Agentura vojenského zdravotnictví, Velitelství kybernetických sil a informačních systémů, Agentura komunikačních a informačních systémů, 141. a 143. zásobovací prapor, VeV-VA Vyškov, 31. pluk radiační chemické a biologické ochrany, vojáci Hradní stráže a další. Na ZaLP se podílelo celkem 1194 vojáků.

- K odstraňování následků po „tornádu“ bylo použito přes 100 kusů techniky (včetně speciální), která byla potřeba pro odvoz sutin, přepravě humanitární pomoci nebo k přepravě stavebního materiálu.

Závěr: lze tvrdit, že i předpoklad druhé hypotézy byl splněn. Celkem bylo nasazeno 1194 VZP s více než 100 ks techniky. Bez této pomoci by odstraňování následků po větrné smršti trvalo podstatně déle a lze tedy potvrdit, že SaP AČR jsou důležitou a efektivní silou při odstraňování následků MU na našem území.

Hypotéza č. 3

Plnění hlavních úkolů Armády ČR nebude ohroženo v případě, že její SaP budou vyslány na plnění úkolů ve prospěch IZS.

- I přesto, že na ZaLP, bylo nasazeno 1194 vojáků a přes 100 kusů techniky, kteří pomáhali zvládnout následky po ničivém tornádu na jižní Moravě, neohrozila ani neomezila Armáda ČR plnění hlavních úkolů. Armáda ČR je určena především pro obranu ČR a jejích demokratických principů před vnějším napadením, její úkoly na podporu IZS jsou až sekundárním úkolem. V případě, že by byly SaP Armády ČR vázány plněním hlavních úkolů, nebylo by možné tyto prostředky poskytnout k podpoře IZS.

Závěr: Lze potvrdit i třetí hypotézu, protože Armáda ČR nemůže vysláním SaP ve prospěch IZS omezit nebo ohrozit hlavní úkoly, kterým je zejména obrana ČR proti vnějšímu napadení. Zároveň nejsou na ZaLP vysíláni vojáci, kteří jsou začleněni do sil rychlé reakce NATO.

6 DISKUZE

6.1 Obecně

Jedním z důvodů, proč jsem si vybral diplomovou práci na téma „Možnosti využití Armády ČR při řešení MU na krajské úrovni“ byla i skutečnost, že jsem se podílel v průběhu své vojenské kariéry několikrát na ZaLP a zajímalo mě jaké jsou možnosti využití armády a jejích schopností při krizových situacích nevojenského charakteru. V minulosti, kdy armáda disponovala záchrannými útvary, které byli na základě politických rozhodnutí transformovány nebo zrušeny, byli její možnosti mnohem rozšířenější. Tyto jednotky se specializovali na přípravu a provádění ZaLP a jejich nasazení nebylo omezeno plněním hlavních úkolů Armády ČR. Bohužel se přistoupilo na jejich postupnou likvidaci a tím armáda přišla o jedinečnou schopnost, jak podpořit složky IZS při vzniku MU, a to i přesto, že vyčlenila několik odřadů, které jsou přednostně určeny na provádění ZaLP. Bohužel se však přistoupilo i ke zrušení hotovostních jednotek (úspora financí) a tím se prodloužila doba aktivace těchto odřadů a jejich možnost být v co nejkratším čase na místě události. Teoreticky může nastat tato situace: v pátek v odpoledních hodinách (např. v 17 hodin) se stane MU, ale vojáci už mají po pracovní době a nemusejí odpovídat na pracovní telefonáty (neexistující hotovostní jednotky), a proto se na podporu IZS vydají až v pondělí, kdy se dostaví do práce. Od vzniku MU a podání žádosti o vyslání jednotek AČR tak může uplynout i 62 hodin, než jednotlivé odřady budou aktivovány. Další nevýhodou může být i absence speciální techniky a vybavení, které bylo předáno hasičskému záchrannému útvaru, v podstatě se tak z vojáků stala hrubá pracovní síla, která je využívána hlavně k odstraňování následků po MU. I přes všechny tyto nedostatky je však Armáda ČR a její SaP důležitou a efektivní silou při podpoře složek IZS v průběhu provádění ZaLP. Vojáci jsou schopni rychle reagovat a vznesené požadavky a aktivace odřadů probíhá rychleji, než jak je uváděno ve směrnici

NGŠ. Zároveň nasazené jednotky umějí improvizovat a provádějí i jinou činnost, než k jaké jsou předurčeny. Díky měnícímu se klimatu a tvorbě nových MU (zejména přírodního původu) je potřeba aby se i armáda a její SaP přizpůsobily tak aby si zachovaly schopnost být důležitou složkou pro podporu jednotek IZS. V následující kapitole budou navržena řešení, která by mohla zlepšit a zefektivnit nasazení SaP Armády ČR.

6.2 Návrhy řešení situace

6.2.1 Rovnoměrná dislokace útvarů na celém území ČR

Nerovnoměrně rozmístěné útvary na území ČR, mohou představovat problém, především pokud se jedná o dojezd jednotek na místo události. Některé odřady po aktivaci musejí překonat stovky kilometrů (jako tomu bylo u II. odřadu z Bechyně, celkem 377 km), v průběhu, kterého mohou nastat jak problémy na technice, tak na komunikacích a jednotka se nedostaví na místo určení v požadovaný čas. Je samozřejmé, že není možné změnit dislokaci stávajících útvarů a zařízení, ale pokud by se uvažovalo o vybudování nového útvaru, mělo by se uvažovat o zřízení v kraji kde žádný velký útvar není, případně kde se nachází jeden či dva. Příkladem mohou být kraje Karlovarský a Zlínský na jejichž území se nenachází ani jeden větší vojenský útvar. Tento návrh není řešením, které by se mohlo prosadit v krátkodobém horizontu, protože se neuvažuje o zřizování nového útvaru, ale pokud se budou počty VZP navyšovat, budou se muset současné útvary rozšiřovat nebo bude potřeba vybudovat nové základny. V tom případě by byl tento návrh proveditelný.

6.2.2 Přesuny vojenských kolon

Díky nerovnoměrné dislokaci jednotlivých útvarů na území ČR, se kterými jsou spojeny časové prodlevy dojezdu jednotlivých odřadů na místo události, je možným řešením tzv. absolutní přednost pro vojenské kolony při přesunu. Toto řešení představuje nejméně nákladnou variantu a vyžádala by si pouze potřebné úpravy v zákoně. Jednalo by se o krátkodobou uzávěru komunikací ve směru přesunu vojenských vozidel, která by byla doprovázena jak Vojenskou Policií, tak PČR. Policisté by zajišťovali uzávěru komunikací, bezpečnost kolony a dohlíželi by na zákaz předjíždění. Tímto řešením by se výrazně zkrátila doba přesunu jednotlivých odřadů na místo události a současně by se předešlo i problémům, které vznikají z důvodu extrémního zatížení páteřních komunikací. Vzhledem k tomu, že SaP Armády ČR se využívají jako druhosledové jednotky vznikl by i dostatek času, jak o případných komplikacích informovat veřejnost prostřednictvím médií a informačních tabulí u komunikací.

Druhou možností by bylo přesunout přesuny určených odřadů na noční hodiny, kdy jsou komunikace méně vytížené a nehrozí tak problémy, které vznikají například při dopravních nehodách, které uzavřou komunikace i na několik hodin. I když je toto řešení nejméně náročné a nevyžaduje si úpravy v zákoně výrazně by se prodloužil příjezd jednotek do místa určení i o několik hodin. Příkladem může být situace z jižní Moravy, kdy by se odjezd odřadů posunul o neakceptovatelných 12 hodin (místo odjezdu v 7:00 by II. odřad z Bechyně vyrazil v 19:00).

6.2.3 Vytvoření ženijního – záchranného praporu

Jak již bylo napsáno, tak zrušením záchranných útvarů přišla armáda o jedinečné schopnosti, jak pomoci obyvatelstvu při vzniku MU. Zajímavým

řešením by bylo obnovení těchto útvarů, nicméně přechod z bojových jednotek na záchranné a nákup speciální techniky a vybavení by představovalo mnoho překážek. Nejen, že by se jednalo o složitý logistický problém, kdy by se musely kompletně přebudovat vybrané útvary, ale současně by si tato varianta vyžádala nemalé finanční prostředky. V době, kdy jsou již rozjety programy na modernizaci armády a její zastaralé techniky se tato varianta nejeví jako proveditelná. Návrhem, jak zlepšit současnou situaci, kdy je území ČR nerovnoměrně rozděleno mezi dva útvary (Bechyně, Olomouc) je vytvoření dalšího ženijního – záchranného útvaru v pomyslném středu mezi těmito dvěma městy. Takto umístěným útvarem by se dosáhlo rovnoměrného rozdělení ČR mezi tři základny, které by byly schopny provádět ZaLP za pomocí speciální a těžké techniky. Výrazně by se zkrátila doba dojezdu jednotlivých odřadů do míst, kde vznikla MU a zároveň by se mohly tyto útvary účinně doplňovat a podporovat při zásahu. Nově zbudovaný útvar by mohl být vybaven speciální technikou, která je v současnosti zastaralá, často nefunkční a není ji dostatečné množství např. automobily mostní (určené pro přemostění řek) nebo obojživelná vozidla nebo technikou, která odpovídá požadavkům dnešní doby (reakce na měnící se podnebí) a není určena pouze na likvidaci následků po povodních. I přesto, že by vytvoření jednoho ženijního – záchranného útvaru představovalo pro Armádu ČR finanční výdaje, podařilo by se armádě částečně znovuobnovit schopnost, jak účinně zasáhnout při vzniku antropogenních nebo naturogenních pohrom na celém území ČR a současně by se vytvořily nové pozice pro VZP. V době, kdy se neustále uvažuje o navýšení počtu profesionálních vojáků by tato varianta návrhu řešení nebyla nereálná, i když by se jednalo o řešení, které je proveditelné až po pečlivém plánování v dlouhodobém horizontu.

6.2.4 Zkrácení doby aktivace jednotek Aktivních záloh

V současnosti je doba, která je potřebná pro svolání jednotek Aktivních záloh, určena zákonem na 30 dní. Z tohoto důvodu se nepočítá s výrazným zapojením jednotek AZ na ZaLP, a to i přesto, že se o jejich nasazení směrnice NGŠ AČR zmiňuje. Například v případě pohromy „TORNÁDO 2021“ se mohlo nad jejich zapojením uvažovat, likvidační práce trvaly 2 měsíce a jednotky AZ by byly vítanou posilou, a to i přesto, že nedisponují technikou, AZ by byly použity na manuální práci stejně jako tomu bylo u VZP. V AZ je v současnosti kolem 3500 lidí a jejich zapojení do likvidačních prací by představovalo buď zvýšení počtu nasazených vojáků a tím i zkrácení prací, nebo by armáda mohla nasazené profesionální vojáky vystřídat a vyslat k plnění vlastních úkolů. Návrhem tedy je zkrácení doby povolávání příslušníků AZ na 14 dní, tato úprava by proběhla až po komunikaci s příslušníky AZ a jejich zaměstnavateli a po úpravě příslušných zákonů. Pro jednodušší doručení „povolávacího rozkazu“ by bylo nezbytné, aby si příslušníci AZ zřídili datové schránky, díky tomuto kroku by se výrazně zkrátila doba vyrozumění jednotlivých příslušníků. Protože jsou členové AZ dobrovolníci nepředpokládá se, že by bylo zřízení datových schránek výraznou překážkou. Zkrácením doby povolávání členů jednotek AZ na 14 dní by se v budoucnu mohlo počítat s jejich častějším zapojením do likvidačních prací a uvolnění SaP Armády ČR k plnění jiných úkolů.

6.2.5 Kompatibilní spojovací prostředky

Problémy se spojením, které se vyskytly i v případě pohromy „TORNÁDO 2021“, mohou představovat nejen překážky při předávání rozkazů a vysíláním k plnění úkolů, ale mohou i ohrozit nasazené jednotky v případě, že nedostanu včas informace o blížícím se nebezpečí. Není žádoucí, aby v místě MU bylo zbytečně mnoho rozdílných spojovacích prostředků, které vedou k prodloužení

času při předávání informací nasazeným silám. Pokud je velitel zásahu nucen informovat každou jednotku jiným druhem spojovacího prostředku vede to nejen k prodloužení času po který jsou informace předávány, ale může se i stát, že se nedopatřením nedostanou informace ke všem jednotkám. Návrhem na řešení tohoto problému je, aby minimálně odřady určené k provádění ZaLP ve prospěch IZS byly vybaveny spojovacími prostředky, které jsou kompatibilní s prostředky základních složek IZS. Argument, že dnes je každý vlastníkem mobilního telefonu jsou zcela liché, protože v místě události může docházet k přetížení mobilních sítí, případně k přerušení spojení díky poškozeným přenašečům signálu (stejně jako tomu bylo na jižní Moravě). Pokud by se povedlo vybavit předurčené odřady kompatibilními prostředky předešlo by se problémům, které vznikají po příjezdu jednotek na místo události, kdy je nejdříve nutné vybavit velitele stejnými prostředky kterými disponují SaP IZS.

7 ZÁVĚR

Diplomová práce je reakcí na aktuální dění v České republice z posledních let, kdy je stále častěji využívána Armáda ČR na řešení krizových situací nevojenského charakteru. Ať již se jednalo o nasazení lokálního charakteru jako byla ptačí chřipka nebo africký mor prasat anebo nasazení na rozsáhlejší akce např. na COVID-19, střežení Vrbětic nebo na řešení pohromy „TORNÁDO 2021“, byly vždy SaP AČR důležitou složkou, která přispěla k řešení vzniklé situace. A rozhodně nešlo o jednoduché a krátkodobé nasazení, zejména pokud se jednalo o situace, které souvisely s novým onemocněním COVID-19, v průběhu kterého, se museli zejména vojáci, vypořádat s nasazením na nových místech (nemocnice, sociální zařízení). Samotná situace kolem tohoto onemocnění by si zasloužila zpracování vlastní diplomové práce, ale protože Armáda ČR byla nasazena na celém území republiky a nejednalo se o nasazení pouze na úrovni kraje bylo k analýze vybráno nasazení složek armády v Jihomoravském kraji kudy se prohnala 24. 6. 2021 větrná smršť. Tato událost byla časově i lokálně ohraničena a analýza mohla být provedena mnohem detailněji, i díky tomu byly na základě zjištěných výsledků navrženy možnosti, které by v budoucnu mohli zajistit efektivnější využití SaP AČR při ZaLP. I přes zjištěné nedostatky analýza potvrdila, že Armáda ČR a její SaP jsou nepostradatelnou složkou při vzniku přírodních nebo antropogenních katastrof.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AČR – Armáda České republiky

AM 50 – Automobil mostní

AV – Automobil vyprošťovací

AVZdr – Agentura vojenského zdravotnictví

AZ – Aktivní zálohy

CO – Civilní obrana/ochrana

GŘ HZS ČR – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru

GŠ AČR – Generální štáb Armády České republiky

HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS – Integrovaný záchranný systém

KN – Kolový nosič

KŠ – Krizový štáb

KVV – Krajské vojenské velitelství

MO – Ministerstvo obrany

MU – Mimořádná událost

MV – Ministerstvo vnitra

NATO – North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)

NGŠ AČR – Náčelník Generálního štábu AČR

OPIS – Operační a informační středisko

PČR – Policie České republiky

SaP – Síly a prostředky

Sb. – Sbírka

Sk VŘ – Skupina velení a řízení

SWOT – Strenghts, Weaknesses, Opportunitirs, Threats

VeOper – Velitelství pro operace

VePozs – Velitelství pozemních sil

VeV-VA – Velitelství výcviku-Vojenská akademie

VP – Vojenská policie

VÚ – Vojenský útvar

VZP – Voják z povolání

žp – Ženijní pluk

žpr – Ženijní prapor

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] CZDefence: Armáda České republiky [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.czdefence.cz/acr

[2] Ministerstvo vnitra České republiky: Civilní ochrana [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/civilni-ochrana.aspx

[3] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 [online]. Praha, 2013 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/Koncepce-ochrany-obyvatelstva-2020-2030_1_.pdf

[4] IZS: VYBRANÉ KAPITOLY Z PŘEDMĚTU ZÁCHRANÁŘSTVÍ A MEDICÍNA KATASTROF [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://publi.cz/books/370/02.html

[5] HZSČR: krizové stavy [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx

[6] KOUCKÁ, Marta a Bohumír VESELÝ. Krizové řízení v oblasti obrany státu. Praha: MV-Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. 978-80-86640-69-3.

[7] PAULUS, František, Antonín KRÖMER, Jan PETR a Jaroslav ČERNÝ. *Analýza hrozeb pro Českou republiku* [online]. Praha, 2015 [cit. 2022-07-20]. Dostupné z: https://www.databaze-strategie.cz/cz/mv/strategie/aanlyza-hrozeb-pro-ceskou-republiku-2015?typ=download

[8] Nařízení vlády č. 462/2000 Sb.: Nařízení vlády k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon). *Zákony pro lidi* [online]. 2000 [cit. 2022-07-31]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-462

[9] *Směrnice Ministerstva vnitra č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011* [online]. 24. 11. 2011 [cit. 2022-07-31]. Dostupné z: https://www.jh.cz/cs/krizove-rizeni/pravni-normy/smernice.html

[10] Co je to IZS? HZS Ústeckého kraje [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/co-je-to-izs.aspx

[11] KARAFFA, Vladimír, Martin HRINKO a Jaromír ZŮNA. *Vybrané kapitoly o bezpečnosti*. Praha: CEVRO Institut (vysoká škola), 2022. ISBN 978-80-87125-35-9.

[12] *STATUT KRIZOVÉHO ŠTÁBU: Interní normativní akt volených orgánů kraje směrnice* [online]. 2013 [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?PubID=217678&TypeID=7

[13] DOC. RNDR. LINHART, Petr, CSc. HZSČR: HISTORIE CIVILNÍ OCHRANY [online]. Praha, 2004 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/pojmy-1-cast.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D

[14] FIALA, Miloš a VILÁŠEK, Josef. Vybrané kapitoly z ochrany obyvatelstva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 978-80-246-1856-2

[15] MÍKA, Otakar, ZAHRADNÍČEK, Pavel a ZEMAN, Miloš. Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2012. 978-80-87035-67-2.

[16] LINHART, Petr. Některé otázky ochrany obyvatelstva. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2006. 80-7040-854-5.

[17] ŠTĚTINA, Jiří. Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách. 2014: Grada, 2014. 978-80-247-4578-7.

[18] *Záchranný útvar HZS ČR: Historie Záchranného útvaru HZS ČR* [online]. [cit. 2022-07-20]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/historie-zachranneho-utvaru-hzs-cr.aspx

[19] HALADOVÁ, Olga. Ministerstvo obrany ČR [online]. 29.7.2009 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=14655

[20] POVODNĚ 2009. Ministerstvo obrany ČR [online]. 31. 12. 2009 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/scripts/detail.php?id=14443

[21] Záplavy z roku 2013 si vyžádaly 15 životů a miliardové škody. Naše voda [online]. 1.6.2018 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.nase-voda.cz/zaplavy-roku-2013-si-vyzadaly-15-zivotu-miliardove-skody/

[22] Povodně 2013: s odstraňováním škod pomáhalo více než 10 000 vojáků Zdroj: https://www.denik.cz/z_domova/povodne-2013-s-odstranovanim-skod-pomahalo-vice-nez-10-000-vojaku-20130715.html. Denik.cz [online]. 5.7.2013 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/povodne-2013-s-odstranovanim-skod-pomahalo-vice-nez-10-000-vojaku-20130715.html

[23] PLK. MGR. RŮŽIČKOVÁ, Jana. Armáda převzala střežení vnějšího perimetru muničního areálu ve Vrběticích. Ministerstvo obrany ČR [online]. 15.12.2014 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/informacni-

servis/zpravodajstvi/armada-prevzala-strezeni-vnejsiho-perimetru-municniho-arealu-ve-vrbeticich-105614/

[24] DECKEROVÁ, Jana a Viktor MECA. Bývalý muniční areál ve Vrběticích je oplocen, střežení převezmou Vojenské lesy a statky. Ministerstvo obrany ČR [online]. 26.1.2016 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/byvaly-municni-areal-ve-vrbeticich-je-oplocen--strezeni-prevezmou-vojenske-lesy-a-statky-118816/

[25] Ptačí chřipka: Vir v ČR. Novinky.cz [online]. [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://special.novinky.cz/ptaci_chripka/vir-v-cr.html

[26] PLK. ŠULC, Jan. Vojenští veterináři pomohou s likvidací ohnisek ptačí chřipky na Moravě. Ministerstvo obrany ČR [online]. 6.1.2017 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vojensti-veterinari-pomohou-s-likvidaci-ohnisek-ptaci-chripky-na-morave-129788/

[27] KPT. FERKÁLOVÁ, Lada. Vojenští veterináři pomohou s řešením výskytu Afrického moru prasat. Ministerstvo obrany ČR [online]. 21.8.2017 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://acr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/vojensti-veterinari-pomohou-s-mimoradnymi-opatrenimi-prijatymi-v-souvislosti-s-resenim-vyskytu-africkeho-moru-prasat-135939/

[28] Proti koronaviru bylo v Česku už nasazeno téměř 15 000 vojáků. Pomáhali se zásobováním i s testováním. IRozhlas [online]. 31.12.2020 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/koronavirus-vojaci-zasobovani-cesko-testovani_2012312335_cen

[29] A-Report: Armáda vs Covid [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://mocr.army.cz/assets/multimedia-a-knihovna/casopisy/a-report/ar_covid_special.pdf

[30] *Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky* [online]. 1999 [cit. 2022-07-20]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219

[31] Směrnice Náčelníka Generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. Praha, 2020, interní dokument GŠ.

[32] *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2017. ISBN isbn978-80-7278-702-9.

[33] *Koncepce výstavby Armády České republiky 2030*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2019. ISBN 978-80-7278-789-0.

[34] Dokumentace IZS: ÚSTŘEDNÍ POPLACHOVÝ PLÁN INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU. Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/soubor/aktualizace-upp-ke-dni-1-ledna-2021-pdf.aspx

[35] DRULÁK, Petr. *Jak zkoumat politiku: kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-385-7.

[36] Tornádo na jižní Moravě si vyžádalo šestou oběť. V nemocnici zemřelo malé dítě Zdroj: https://www.lidovky.cz/domov/tornado-na-jizni-morave-si-vyzadalo-sestou-obet-v-nemocnici-zemrelo-male-dite.A210627_155107_ln_domov_sed. Lidovky.cz [online]. 27.6.2021 [cit. 2022-

04-18]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/tornado-na-jizni-morave-si-vyzadalo-sestou-obet-v-nemocnici-zemrelo-male-dite.A210627_155107_ln_domov_sed

[37] Stopa po tornádu na jihu Moravy je 26 kilometrů dlouhá, zjistili meteorologové z leteckých snímků. IRozhlas [online]. 25.6.2021 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tornada-stopa-breclav-ratiskovicce-jih-moravy_2106251703_cen

[38] PLK. MGR. KRAMÁŘ, Rudolf. Hasičské jednotky ukončily odstraňování následků tornáda na Jižní Moravě. Hasičský záchranný sbor ČR [online]. 22.7.2021 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/hasicske-jednotky-ukoncily-odstranovani-nasledku-tornada-na-jizni-morave.aspx

[39] Tornádo zasáhlo jih Moravy, ničilo lidské životy i majetek. Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje [online]. 25.6.2021 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.zzsjmk.cz/aktuality/tornado-zasahlo-jih-moravy-nicilo-lidske-zivoty-i-majetek

[40] Nasazení na jižní Moravě. Policie ČR [online]. 2.7.2021 [cit. 2022-04-18]. Dostupné z: https://www.policie.cz/clanek/nasazeni-na-jizni-morave.aspx

[41] SITBRIEF pro NGŠ AČR k nasazení SaP AČR k likvidaci následků živelní pohromy v Jihomoravském kraji, interní dokument GŠ.

[42] *SWOT analýza* [online]. [cit. 2022-08-07]. Dostupné z: https://managementmania.com/cs/swot-analyza

[43] SITBRIEF k likvidaci následků živelní pohromy v rámci ISZ v Jihomoravském kraji, interní dokument GŠ.

[44] Hlášení o události při nasazení SaP AČR v rámci IZS a PČR, interní dokument KVV Brno.

[45] *USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 25. června 2021 č. 576 o poskytnutí státních hmotných rezerv k odstraňování následků větrné smršť* [online]. 2021 [cit. 2022-08-08]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/vysledky-mimoradneho-jednani-vlady-25--cervna-2021-189389/

[46] Operační rozkaz NGŠ AČR k nasazení SaP ozbrojených sil ČR při likvidaci následků větrné smršť, interní dokument GŠ.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

[1] HZSČR: Ochrana obyvatelstva v České republice [online]. 2016 [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx

[2] Funkční struktura veřejné správy v ČR. Zdroj: vlastní

[3] Mapy.cz [online]. [cit. 2022-07-11]. Dostupné z: https://mapy.cz/zakladni?x=15.6252330&y=49.8022514&z=8

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1: Typy nebezpečí s nepřijatelným rizikem;

Tabulka 2: Základní schopnosti Armády ČR pro poskytování pomoci při záchranných a pracích a k likvidaci následků pohromy;

Tabulka 3: Charakteristika Jihomoravského kraje a IZS v kraji;

Tabulka 4: útvary AČR na území Jihomoravského kraje

Tabulka 5: Časový sled událostí 24. 6. 2021;

Tabulka 6: Časový sled událostí 25. 6. 2021;

Tabulka 7: Místa působení SaP AČR v případě „TORNÁDO 2021“;

Tabulka 8: Nasazené útvary a počty vojáků z povolání;

Tabulka 9: analýza SWOT;

Tabulka 10: silné a slabé stránky

Tabulka 11: příležitosti a hrozby

Příloha 1, počet listů 5

Výpis z ústředního poplachového plánu Integrovaného záchranného systému [15]

Stav k 1. lednu 2021

Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Humanitární základna a stavební tým	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora	Odřad zahrnuje: materiální základnu humanitární pomoci s kapacitou 450 osob. Jedná se o stavebně ubytovací materiál bez výstrojního a týlového materiálu.	Výjezd odřadů max. do 72 hodin po obdržení požadavku OPIS GŘ. Vybudování do 48 hodin od dosažení místa výstavby MZHP.
Odřad k evakuaci osob při povodních	Evakuace osob ze zatopených oblastí	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x PTS 10, 1x tahač + podvalník, 1x velitelský automobil	Výjezd odřadů max. do 72 hodin po obdržení požadavku OPIS GŘ.
Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování	Převoz humanitární pomoci a zásobování, evakuace osob	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x automobil valník	
Vyprošťovací odřad	Vyproštění vozidel při kalamitní situaci na komunikacích	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x vyprošťovací T72 + 1x tahač + podvalník nebo 1x AV 15 T815 + 1x velitelský automobil	
Odřad k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	Zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x kolový nakladač KN, 1x tahač s podvalníkem, 2x automobil sklápěcí	
Odřad pro nouzové přemostění	Přemostění komunikace do 20 m při rozsáhlých povodních	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 2x AM 50, 1x velitelský automobil	

Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Odřad k provádění zemních prací	Zemní práce – rýhování, hloubení, navážka zeminy	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x autorýpadlo UDS nebo nakladač, 1x buldozer, 1x tahač + podvalník, 1x automobil sklápěcí 1x velitelský automobil	Výjezd jednoho odřadu maximálně do 72 hodin po obdržení požadavku OPIS GŘ. Druhý odřad bez časové normy.
Odřad k provádění trhacích a demoličních prací	Podpora provádění trhacích a demoličních prací při ledových povodních a jiné potřebě	1x velitelský automobil, 1x hydraulický nakladač 1x rypadlo	Výjezd odřadů max. do 72 hodin po obdržení požadavku OPIS GŘ.
Speciální mobilní biologický tým (SMBT)	Epidemiologická šetření, odběr vzorků biologického materiálu nebo prostředí. Detekce biologických látek na místě, přeprava do stacionární laboratoře. Identifikace biologických látek v laboratoři. Transport vzorků biologického materiálu k laboratornímu vyšetření na původce vysoce nakažlivé nemoci do zahraničí.	1x speciální zásahové vozidlo BIOMASTER nebo BIOSCAM, identifikační technika, odběrové soupravy, ochranné obleky OPCH-90 PO nebo OPCH-05 s VDP-60 PLUTO, OCHOM-99 INT nebo EXT, dekontaminační technika pro vlastní tým. Mikrobiologická laboratoř 4 osoby	Výjezd do 4 hodin od vyžádání OPIS GŘ.

Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Průzkumný mobilní biologický tým (PMBT)	Epidemiologické šetření, odběr a přeprava vzorků do laboratoře, zabezpečení hygienicko-epidemiologického průzkumu. Podpora SMBT.	1x speciální zásahové vozidlo LAND ROVER 110 s přívěsem, identifikační technika ALEXETER, odběrové soupravy, ochranné obleky OPCH-90 PO nebo OPCH-05 s VDP-60 PLUTO, OCHOM-99 INT nebo EXT, dekontaminační technika pro vlastní tým 3 osoby	Týmy zpravidla vyjíždí k zásahu společně. Výjezd do 4 hodin od vyžádání OPIS GŘ.
Dekontaminační odřad-Technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	4 odřady, každý odřad zahrnuje: 2x automobil chemický rozstřikovací 1x linka L-82, 2x nákladní automobil T-815	Výjezd do 24 hodin od vyžádání OPIS GŘ. Hotovost je zabezpečena dvěma odřady. Současné nasazení max. 4 odřadů bez střídání nebo 2 odřadů se střídáním.
Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	4 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x automobil chemický rozstřikovací, 1x velitelský automobil, 1x souprava dekontaminace osob SDO, 3x T 815, 1x UAZ 469 CH Bez výstrojního materiálu	Výjezd do 24 hodin od vyžádání OPIS GŘ. Hotovost je zabezpečena dvěma odřady. Současné nasazení max. 4 odřadů bez střídání nebo 2 odřadů se střídáním.
Specializovaná infekční nemocnice	Zajištění karantény osob. Izolace a léčba pacientů s vysoce nakažlivou nemocí nebo podezřením na ni na nejvyšším stupni úrovně technického zabezpečení (ÚTZ 4)	Zahrnuje: • zajištění karantény osob – 30 lůžek, • akutní lůžková péče standardní v oboru infekční lékařství – 6 lůžek, • akutní lůžková péče intenzivní 2. stupně – vyšší intenzivní péče – 2 lůžka. 31 osob	Zahájení činnosti do 12 hodin od aktivace cestou AVZdr

Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Mobilní zdravotnický tým	Posílení odborných kapacit ve stálých nemocnicích podle místa zásahu	2 odřady, každý odřad zahrnuje: 1x automobil sanitní LR 130 3 osoby v týmu	Výjezd maximálně do 72 hodin po obdržení požadavku OPIS GŘ.
Vojenská zdravotnická vozidla	Zabezpečení přepravy raněných, nemocných a rodiček	Do 15 sanitních vozidel	Výjezd vozidel stanovit po dohodě OPIS GŘ s VeOper
Letecká evakuace osob, zraněných a nemocných z místa postižení	Zabezpečení letecké evakuace osob, zraněných a nemocných z místa postižení	Počty zdravotnického personálu budou upřesněny podle plněného úkolu. Personál bude určen z AVZdr, v případě potřeby zdravotnických specialistů z vojenských nemocnic cestou OŘO/SPSpŘO MO nebo z civilních zdravotnických zařízení.	Po vyžádání OPIS GŘ stanovit vzlet po dohodě s VeOper.
Psychosociální intervenční tým	Zabezpečení péče o duševní zdraví a psychosociální péče	Počty psychologů budou upřesněny podle plněného úkolu (do 5 osob)	Výjezd do 72 hodin od vyžádání OPIS GŘ.
Vojenská veterinární zásahová skupina	Epizootologické šetření a provedení veterinárních opatření při vzniku nákaz zvířat a zoonóz, odchyt a imobilizace zvířat, dekontaminace zvířat při nebezpečných nákazách zvířat a lidí, při jaderných a chemických haváriích a depopulaci chovu.	Speciální zásahové vozidlo, speciální odběrová technika, souprava na odchyt a imobilizaci zvířat, dekontaminační technika, izolační ochranné oděvy. 4 osoby	Výjezd do 12 hodin od vyžádání OPIS GŘ.

Název	Základní schopnost – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Doba potřebná pro poskytnutí sil a prostředků
Letecká přeprava humanitární pomoci	Přeprava záchranářských týmů, přeprava osob a materiálu.	Počty a typ letecké techniky bude stanoven dle aktuálních schopností 24. zDL. Letecká technika: A-319CJ Přepravní kapacita 100/44 VIP/ verze MEDEVAC 2x PTU (Patient Transport Unit) + 4 lehátka pro lehce zraněné. Dolet 3700 km, nebo 8890 km dle verze. Osádka 8 osob. C-295M přepravní kapacita 70 osob / 45 výsadkářů / 24 ležících pacientů + 4 os. zdravotnický doprovod nebo 9,5 t nákladu. Dolet 1555 km s max. užitečným zatížením / 4620 km prázdný. Možná přeprava kontejnerů LD2, LD3, případně 5 standardních palet 463L (rozměr 2,23 x 2,74 m).	Po vyžádání OPIS GŘ stanovit vzlet po dohodě s VeOper.
Nenadálé úkoly – plnění úkolů ve prospěch IZS.	Záchrana a evakuace osob, záchranné práce, vzdušný průzkum, přeprava osob, materiálu (humanitární pomoc) a záchranářských týmů/specialistů IZS, výcvik a cvičení složek IZS. 1x vrtulník musí zůstat vyčleněn pro leteckou službu pátrání a záchrany (SAR), podřízenost RCC Praha.	1x vrtulník Mi – 171Š SAR Morava – v pohotovosti podle směrnice SAR Pozn.: náhrada Mi-24/35 1x vrtulník Mi-17 SAR Čechy – v pohotovosti podle směrnice SAR Pozn.: náhrada Mi-8 nebo W3A	Vzlet do: 20 min – den 30 min – noc Od vyžádání OPIS GŘ.